Шу азиз Ватан — барчамизники!

Ишонч

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг газетаси

1996 йил, 12 январь • № 3 (249)

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА УЧРАШУВ

11 январь куни Вазирлар Маҳкамасида Ўзбекистон Республикаси ва Япония ўртасида ҳукуматлараро алмашув нолаари имзоланди.

Ҳужжатларни Узбекистон Республикаси Бош вазирининг уринбосари Саидмухтор Саидқосимов ва Японияннинг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Укэру Магосаки имзолади. Бу ахдлашув икки мамлакат уртасида соғлиқни сақлаш соҳасидаги ҳамкорликни янада ривожлантиришни кузда тутади.

Айни пайтда У. Магосаки Япония ҳукуматининг «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармасига 400 миллион иен миқдоридаги бегараз ёрдамини топширди. Мазкур маблағ, асосан, Андижон вилоятидаги шифохоналарнинг аҳволини яхшилаш, мамлакатимизда оналик ва болаликни ҳимоя қилишга сарфланади.

(ЎзА).

АХБОРОТ МАРКАЗИ ТУЗИЛДИ

Республика Президенти девонида Ахборот маркази тузилди. Марказнинг асосий мақсади — мамлакатимиз халқига ва жаҳон жамоатчилигига Ўзбекистонда амалга оширилаётган ислоҳотлар, сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва маънавий соҳаларда рўй бераётган ўзгаришлар ҳақида тезкорлик билан мунтазам ва батафсил хабар бериб туришдан иборат.

Шу муносабат билан республика газета ва журналлари, радио-телевидение, нашриёт раҳбарлари, етакчи журналистлар, ноширлар иштирокида учрашув бўлди. Унда мазкур марказнинг фаолияти, республика оммавий ахборот воситалари олдида турган долзарб вазифалар хусусида фикрлашиб олинди.

Учрашувда республика Президентининг Давлат маслаҳатчилари Темур Алимов, Хайрулла Жўраев, Президентнинг Матбуот котиби Мурод Муҳаммад Дўст иштирок этди.

(ЎзА).

Барча қатори наманганлик тўқимачилар ҳам янги йилни баланд руҳ, яхши кайфият билан бошладилар. Дастлабки кунларданоқ меҳнат кўтаринкилиги авж олдирилиб, юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш чоралари кўрилмоқда. «УзНамтрикотаж» ҳиссадорлик жамиятига қарашли корхоналарда 260 киши хизмат қилади. Мавжуд куч ва имкониятлардан тўла фойдаланиш туфайли белгиланган режалар ошиғи билан бажарилиб, тармоқда яхши иқтисодий кўрсаткичларга эришилаяпти.

Суратда: пешқадам ўровчилар Б. Юсупова ҳамда К.Аҳророва. Янги йилда улар ўзаро мусобақа асосида ишлашга аҳдлашишган.

П. АКБАРОВ олган сурат.

ЗАМОНАВИЙ ПОЙАБЗАЛ

Фарғонада янги қўшма корхона иш бошлади. Узбекистон — Олмония ҳамкорлигида барпо қилинган бу корхона «Узсаламан»деб аталади.У энг замонавий ускуналар ва технологиялар билан жиҳозланган. Корхона таъсисчиларининг ҳар бири Олмониянинг машҳур «Саламандер» фирмаси, «Узенгилсаноат» ва «Фарғонапойабзал» ҳиссадорлик жамияти қўшма корхонанинг Устав жамғармасига 500 минг немис маркасидан иборат маблағ қўшди.

Иқтисодиёт янгиликлари

Ҳозир бу ерда эркаклар пойабзалидан 4 хили ишлаб чиқарилмоқда. Маҳсулот сифати ҳам ҳавас қилгудек.

Корхона режасига кўра турли рангдаги 40 хил пойабзал тайёрланиб, аҳолига етказиб берилади.

Э. МЎМИНОВ.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Жийдакапа темир-бетон маҳсулотлари корхонаси Наманган вилоятидаги йирик саноат тармоқларидан бири. Хом ашё таъминотида юзага келган мураккабликларга қарамасдан ишлаб чиқариш суръатлари бормоқда. Корхона жамоаси қўлга киритаётган ютуқлар бунинг далилидир.

Чунончи, 1995 йилги режа муддатидан 3 ой илгари адо этилди. Буюртмачиларга 84 миллион 510 минг сўмлик маҳсулот етказиб берилди. Шунингдек, 32 минг сўмлик пуллик хизмат кўрсатилди.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

БИРЖА ХАБАРЛАРИ

5 январь куни Республика «Тошкент» агросаноат биржасида одатдагидек савдо бўлиб ўтди. Унда 266 хилдан кўпроқ 7503748 2 сумга тенг миқдорда мол ва хомашёлар таклиф этилди. Бу галги савдода молларнинг камайиши ва харидорлар томонидан фаоллик йўқлиги сезилди.

Бундай ҳолатнинг вужудга келиши — йилнинг бошланиши ва улгуржи бозорда нарх-навонинг янгиланиши оқибатидир. Барибир — қишлоқ хўжалиги транспорти ва автотранспорт эҳтиёт қисмлари ва қурилиш маҳсулотлари бўйича мол-хомашёлар бошқа бўлимларга нисбатан анча кўпроқ фоизни ташкил этди. Шунингдек, шиналар, аккумуляторлар ва эмаль буёқлари кенг қўламда савдога қўйилди.

Россия, Украина ва маҳаллий корхоналар томонидан таклиф этилган металл прокатларнинг нархларида узгаришлар бўлмади.

* * *

4 январь куни «Тошкент» қимматбаҳо қоғозлар биржасида оддий акциялар савдоси бўлиб ўтди. Унда 6 та ҳиссадорлик жамоалари қатнашди. «Азия» акциялари 750 сўмдан, «Улуғбек пахта заводининг 1128 таси 900 сўмдан, «Узсаноатқурилишашлар»нинг 2000 та акцияси 920 сўмдан сотилди. Жами сотилган 4697 та акция қоғозлари 4401180 сўмни ташкил этди.

* * *

Узбекистон Республикаси Валюта биржасида бўлиб ўтган савдо ҳажми 16, 21 миллион АҚШ долларини ташкил этди, бир АҚШ долларининг қиймати 36,5 сўм даражасида қайд этилди. Ваколатли банклар эркин муомаладаги нақд валютани айирбошлаш фаолиятларида сотиш ва харид қилиш қийматини мустақил ҳолда ўзлари белгилайдилар. Валютани аҳолидан харид қилишда воситачилик ҳақи олинмайди.

• *1996 йил — Олимпиада йили*

ОЛИМПИЗМ ҒОЯЛАРИНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

Мустақил Ўзбекистоннинг олимпиада терма командаси жаҳон спорт байрами — 1996 йилги ёзги олимпиада ўйинларида қатнашади.

Оммавийлиги ва ишқибозлари сонининг кўплиги жиҳатидан спорт билан инсон фаолиятининг бошқа соҳалари эҳтимол тенглаша олмаса керак. Жаҳон биринчилиги сингари йирик анжуманларда ўтказиладиган спорт мусобақаларини миллионмиллион кишилар зўр қизиқиш билан кузатадилар. Аммо Олимпия ўйинлари спорт соҳасидаги парвозларнинг ҳамда спортчиларнинг маҳоратининг ҳамиша чўққиси бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади.

Қадимги Римда вужудга келган олимпизм ғоялари 1884 йилда афсонавий шахс Пьер Кубертэн туфайли янги маъно касб этди. Айни шу инсоннинг ташаббуси билан Олимпиада ўйинларини қайта тиклаш бўйича Халқаро атлетика конгресси ўтказилиб, халқаро Олимпидада қўмитаси таъсис этилди. Бугунги кунда Халқаро Олимпиада ҳаракати кўп сонли ташкилотларни, спортчиларни ҳамда олимпия хартиясига амал қилувчи алоҳида шахсларни бирлаштиради.

Ўзбекистон мустақилликка эришгач, 1992 йил 23 январда Миллий Олимпия Қўмитаси (МОҚ) ташкил қилинди. Бугунги кунга қадар Давлат спорт қўмитаси ва МОҚга бир киши ' С. Рўзиев раҳбарлик қилиб келган бўлса, эндиликда эса бу соҳада ўзгариш рўй берди: Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони билан Собиржон Собитович Рўзиев яқинда мамлакат Миллий Олимпия Қўмитаси (МОҚ)нинг президенти этиб тайинланди. Журналист Фарҳод РАСУЛОВ қўмита олдида турган мақсад ва вазифалар, Ўзбекистонда олимпизм ғояларини ривожлантириш тўғрисида Собиржон РЎЗИЕВ билан суҳбатлашди.

— Узбекистон Республикаси мустақилликка эришган кундан буён ўтган 4 йил ичида мамлакатимиз Президенти И. А. Каримовнинг фаол ёрдамида спорт соҳасида жуда кўп ишлар қилинди. Узбекистон Лиле-Хаммерда ўтказилган қишки Олимпиада ўйинларида биринчи марта қатнашди. Яна қандай қатнашди денг? Спортчимиз Лина Чирязова фристайл бўйича мутлоқ чемпион бўлди. Бутун жаҳон Узбекистон деган давлат борлигини ва у яхши спортчиларга эга эканлигини билди. Ҳозир бизнинг терма командаларимиз ва бошқа спорт жамоаларимиз барча халқаро мусобақаларда, ҳаттоки жаҳон биринчилиги ва жаҳон кубоклари учун ўтказилаётган мусобақаларда, Осиё ва Олимпиада ўйинларида иштирок этмоқдалар. Дастлабки Осиё ўйинлари биз учун муваффақиятли ўтди. Футболчиларимиз Осиё ўйинларининг чемпиони бўлишди.

— **Тошкентда бўлиб ўтган йирик халқаро мусобақалар ҳақида батафсилроқ гапириб бермоқда?**

— Икки йилдан бери Тошкентда теннис бўйича Узбекистон Президенти кубоги учун мусобақа ўтказиб келинятти. Қатнашчилар таркибининг тобора нуфузли бўлаётгани қувончли ҳолдир. Кейинги бир ярим йил мобайнида Халқаро Олимпиада Қўмитаси (ХОҚ) Президенти жаноб Хуан Антонио Самаранчнинг республикамизга икки бор келиши ҳам Узбекистон ёш спортининг обрў-эътибори ортиб бораётганидан далолат беради. У бизда оммавийлашиб бораётган теннис мусобақаларига юксак баҳо берди. Бундан ташқари, мамлакатимиз Президенти И. Каримовнинг ташаббуси билан «Туркистон — умумий уйимиз» шиори остида Биринчи Марказий Осиё ўйинлари ўтказилди. Унда Узбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон ва Тожикистон спортчилари узаро баҳслашдилар. Мусобақалар спортнинг 12 тури бўйича ўтказилди. Уз навбатида биз заҳирадаги спортчиларимизни синаб кўриш имконига эга бўлдик. Ҳозир бу нарса биз учун муҳим, чунки бу йилги Ёзги Олимпиада ўйинлари бошланади.

— **Собиржон Собитович, 1996 йил — Олимпиада йили. Унга мамлакатимиз терма командаси қандай тайёргарлик кўрмоқда? Олимпиада ўйинларидан ташқари республикамиз спортчиларини бу йил яна нималар кутмоқда?**

— Бу йилги мусобақалар жадвалини биз шундай тарзда туздикки, бунинг натижасида ёшларни — заҳирадаги спортчиларни синовдан ўтказиш имкони туғилади. Бу борада Узбекистон Республикаси Давлат спорт қўмитаси билан яқиндан ҳамкорлик қилаяпмиз. Ярим йилдан сўнг АҚШнинг Атланта шаҳрида Ёзги Олимпиада ўйинлари бошланади. Ҳозир унда қатнашувчи спортчилар таркиби аниқланмоқда, делегация аъзолари 50 кишидан иборат бўлади. Олимпия командаси аъзолари машғулотларни қаерда ўтказиш, улар қай тариқа синовдан ўтиши масаласини ҳал қилиш ҳам бош қотираяпмиз. Терма команда учун ҳомийларни излаяпмиз. Бизнинг спортчиларимиз мусобақаларнинг 9 тури: бокс, кураш, штанга кўтариш, спорт гимнастикаси, енгил атлетика, эшкак эшиш, сузиш, рапира ва қилич воситасида муборизa бўйича қатнашадилар. Шуни эслатиш ўринлики, Олимпия шиорларидан бирида: «Энг муҳими ғалаба эмас,балки мусобақада қатнашишдир», — дейилган.

Ҳозир биз III Қишки Осиё ўйинлари арафасида турибмиз, бу ўйинлар Хитойдаги Харбин шаҳрида 4—11 феврал кундари ўтказилади. Бу ерда спортнинг 3 тури: чанги, фигурали учиш ва фристайл бўйича медалларни қўлга киритиш учун курашамиз. Биринчи Олимпия чемпионимиз Лина Чирязовага ва фигурачи Татьяна Малининага катта умид боғлаяпмиз.

Олимпия хартиясидан. Олимпизмнинг мақсади — инсон қадр-қимматини юксак тутувчи тинч жамиятни барпо этишга кўмаклашиш учун инсонни ҳар томонлама камол топтирувчи спортни ҳамма ерда ейишдан иборат.

Олимпизм — инсон тани, иродаси ва ақл-заковатини уйғунлаштириш, соғлиқни сақлашга қ[illegible] ни мутаносиб равишда бир бутун қили бирлаштирувчи ҳаётий фалсафадир.

— **Бир вақтлар Тошкент 2000 йилги Олимпиада ўйинлари ўтказилишига талабгор бўлган шаҳарлардан бири эди. Пойтахтимиз бундан кейинги Олимпиада ўйинлари ўтказилишига талабгор бўлиб чиқадими, Олимпиадани муваффақиятли ўтказиш учун қандай имкониятларимиз бор? Шулар тўғрисида гапириб берсангиз.**

— Президентимиз И. Каримов Халқаро Олимпиада Қўмитасининг Президенти Х. А. Самаранч билан учрашганида 2004 йилда Тошкенда Олимпиада ўйинларини ўтказиш тўғрисида таклиф баён қилинган эди. Узбекистон ана шу ўйинларни ўтказишга тайёр. Аслини олганда, бунинг учун бизда ҳамма имкониятлар мавжуд. Олимпия хартиясига мувофиқ ташкилотчи шаҳарга янги спорт иншоотлари бунёд этиш учун 7 йил муддат берилади. Тахминан 28 та спорт иншоотини қуриш лозим. Шуни айтиш керакки, Олимпиада ўйинлари — мамлакат иқтисодиётини ривожлантириш учун ибратли туртки ҳамдир.

(Давоми 3-бетда)

ДЎСТОНА ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИДАН

Республикамиз мустақилликка эришиши билан Узбекистон Касаба уюшмалари фаолиятида янги бир йўналиш пайдо бўлди - чет эл мамлакатлари касаба уюшма марказлари ва халқаро касаба уюшма ташкилотлари билан дўстона муносабатлар ўрнатилди. Узбекистон Республикаси нуфузли Халқаро Меҳнат ташкилотига аъзо бўлиб кирди, унинг конгресси ишида қатнашди. Бугунги кунда суверен давлатимизни 150 дан зиёд мамлакатлар тан олгани, 90 та яқин давлатлар билан дипломатик алоқалар ўрнатилганини катта мамнуният билан таъкидлаймиз. Республикамиз Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тенг ҳуқуқли аъзоси бўлди.

Мамлакатимиз иқтисодиётида ҳам туб бурилишлар амалга оширилиб, халқ хўжалиги Президентимиз Ислом Каримов таклиф этган йўналишлар асосида бозор муносабатларига дадил ўтиб бормоқда.

Ўтиш даврида давлатимиз энг аввало, аҳолининг ижтимоий ёрдага муҳтож қисмини муҳофаза қилишни ўз зиммасига олди. Юртбошимиз Узбекистон касаба уюшмалари раҳбарлари ва фаоллари билан бўлган учрашувда иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишнинг беш тамойилидан энг муҳими сифатида кучли ижтимоий сиёсат тамойилига алоҳида тўхталиб, уни ҳаётга татбиқ эта боришда касаба уюшмалари муҳим рол ўйнашлари лозимлигини таъкидлаганди. Зеро, тараққиётимиз асоси бўлган тинчлик, осойишталик, ижтимоий барқарорликка ана шу кучли ижтимоий сиёсат орқали эришилади.

Кучли ижтимоий сиёсатнинг асл моҳияти аввало кишиларнинг ҳаёт даражаси пасайиб кетишига йўл қўймаслик, кам таъминланган оилалар, ногиронлар, қариялар, ёрдамга муҳтож аҳоли қатламларига кўмаклашиш, оммавий ишсизликнинг олдини олиш, мажбурий ишсизларга ёрдам бериш, аҳолига малакали тиббий хизмат кўрсатиш даражасини ошириш, кишиларнинг дам олиши, спорт-соғломлаштириш ишларини намунали ташкил этиш, оналик ва болаликни муҳофаза қилишдан иборатдир. Касаба уюшмалари ҳам меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилишда қатъий турмоқдалар. Мамлакатимиздаги тинчлик сиёсатини барқарорлаштиришда, фуқаролар тинчлиги ва миллатлараро тотувликни сақлашда фаоллик кўрсатмоқдалар. Касаба уюшмалари бундай халқпарвар, одил сиёсатни қўллаб-қувватлаб, уни ҳаётга татбиқ этишда бутун имкониятларини ишга солишга ҳаракат қилмоқдалар.

Касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши, аъзо ташкилотлар ҳукумат идоралари, хўжалик ташкилотлари билан ижтимоий шерикчилик асосида иш олиб бориб, бозор иқтисодиёти шароитида кўпгина муаммоли масалаларни ҳал қилдилар, барча ривожланган мамлакатларда бўлгани каби, касаба уюшмаларимиз ҳам қонунларни яратиш, қонун лойиҳаларини синовдан ўтказишда фаол қатнашиб келмоқдалар.

Мамлакатимизда меҳнаткаш аҳоли манфаатларини ҳимоя қиладиган бундай сиёсат олиб борилаётганлигига хорижда ҳам катта қизиқиш борлигини кўрдик. Яқинда Парижда бўлиб, Монтерен Садексда бўлиб ўтган Франция Умумий Меҳнат Конфедерациясининг 45-съезди ишида қатнашган чоғимизда Узбекистоннинг бозор иқтисодиётига ўтиш даври муаммолари, мамлакатимиз раҳбариятининг шундай бир мураккаб даврда халқимиз манфаатини кўзлаб юргизаётган сиёсати ҳақида ҳам гап борди.

АҚШ, Хитой, Канада, Корея, Польша, Куба, Япония, Ангола мамлакатлари делегациялари билан бўлган расмий учрашувларда мамлакатимизда Ислом Каримов раҳбарлигида ўтиш даврининг зиддиятларига қарамай, ута адолатли сиёсат олиб борилаётгани туфайли минтақада барқарорлик, юртимизда осойишталик, фуқаролар тотувлиги таъминланиб, миллатлараро можароларнинг олдини олиш имкони яратилаётгани алоҳида таъкидлаб этилди.

Франция касаба уюшмалари бундан роппа-роса бир аср муқаддам ўз ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиб, капитал зулмига қарши оёққа тургандилар. Съезд ишида 2000 дан зиёд делегатлар, 146 хорижий мамлакатлар вакиллари меҳмон сифатида қатнашдилар. Унда Конфедерациянинг бош секретари Луи Вияне ҳисобот маърузаси қилди. Анжуманда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатларидан Россия, Украина, Белоруссия ва Узбекистон Республикаси делегациялари иштирок этди. Ишлаб чиқариш корхоналарида, завод ва фабрикаларда бўлган учрашувларда оддий халқнинг мамлакатимизга бўлган катта қизиқишини, меҳр-муҳаббатини ҳам кўрдик.

Ҳар қандай халқаро анжуман аввало тинчлик ишига хизмат қилмоғи керак. Олис Франг юртида бўлиб ўтган унутилмас, таассуротларга бой бу учрашув ҳам халқларнинг бир-бирларини тушунишлари йўлида, инсон ҳақ-ҳуқуқини ҳимоя қилишдек олийжаноб мақсадга йўналтирилган ташкилот — касаба уюшмалари кучларини жипслаштириш ва уни тинчлик, халқлар бахт-саодати ва ижтимоий тараққиёт йўлида, хизмат қилдиришда муҳим қадам бўлди.

Қудратилла РАФИҚОВ,
Ўзбекистон Касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши раисининг муовини.

Иқтисодий ислоҳот одимлари

САНОАТ ҚИШЛОҚҚА КЎЧМОҚДА

Наманган тумани хўжаликларининг экин майдонлари вилоят марказига туташиб кетган. Иккинчи бир чети эса азим Сирдарё, «Мингбулоқ» нефть конларига бориб етади. Кейинги йилларда туманда пахта ва бошқа экинлардан ҳамда боғдорчиликдан мўл ҳосил олиш билан бир қаторда саноат ишлаб чиқариши ҳам тез тараққий этмоқда. Туман ҳокими Жамолхон СИДДИҚОВ билан мухбиримиз мулоқоти шу мавзуда боради.

-Жамолхон Сиддиқович, яқинда қизиқ ҳолатга дуч келдим. Вилоят халқ хўжалиги тараққиётига оид хужжатларни ўрганаётсам Наманган туманида 1990 йилгача саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилмаганн қайд этилган экан. Аввалига англашилмовчилик юз берибди, деб ўйладим.

-Йўқ, ҳеч қандай англашилмовчилик йўқ. Ҳақиқатан ҳам ўша давргача туманимизда саноат тармоғи бўлмаган. Бунинг сабабини шўро тузуми сиёсатидан излаш лозим. Социализм назариётчиларининг хуторларни тугатиш, саноатни марказлаштириш юзасидан кўрсатмалари халқ хўжалигининг ушбу муҳим тармоғини ривожлантиришга йўл бермаган. Қишлоқлардаги завод-фабрикаларда ишлашни хоҳловчи ёшлар, турли касб эгалари ўнлаб чақримлаб йўл босиб, транспорт қийинчиликларини енгиб, вилоят марказига боришга мажбур эдилар. Истиқлол самараси ўлароқ бу борадаги ғовлар бартараф бўлди.

1991 йилдан туман маҳаллий саноат корхонаси ташкил этилди ва қисқа муддатда бу ерда 20 дан ортиқ халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарила бошланди. Вилоят пойабзал ишлаб чиқариш бирлашмасининг Тошбулоқдаги кичик цехи пойабзал фабрикасига айлантирилди. Ҳозирда у йилига 4 миллион сўмлиқдан зиёд маҳсулот тайёрламоқда. Пахта тозалаш корхонамиз ҳар йили 23-24 минг тонна ҳосилни қайта ишлаб 20 млн. сўмликка яқин даромад келтираяпти. Умуман, туманимиздаги мавжуд саноат шоҳобчалари 1995 йилга келиб 87,4 млн. сўмлик маррани эгаллади.

Транспорт хизматини яхшилашга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Ҳозир туманимизда 140-механизациялашган кўчма колонна ва туман ҳокимлиги қошида ташкил этилган автокорхоналар, 161-автокорхона фаолият кўрсатаяпти. Ўтган йили 161-автокорхона автобуслар билан таъминланиб, йўловчилар ташиш йўлга қўйилди. 1995 йилнинг ўн ойида 848 минг тонна юк ташилди. Автокорхоналарнинг ялпи даромади 27 млн. сўмдан ошди. Транспорт хизмати салмоғини янада юксалтириш мақсадида туман маркази Тошбулоқда автовокзал қуришни режалаштирдик. Келгусида, туман марказидан қишлоқларга ва шаҳарларароб автобус қатнови ташкил этилади.

-Туман саноати мустақиллик фарзанди эканлиги билан ҳар қанча фахрланса арзийди. Лекин ҳар бир даврнинг ўзига хос талаби борки, бу ҳолни саноат соҳасига ҳам тадбиқ этиш мумкин.

-Нимага ишора қилаётганлигингизни тушундим. Бозор иқтисодиётига ўтиш босқичини бошидан кечирган ҳар бир давлат тараққиётида ички имкониятлар билан бир қаторда қўшма корхоналар ҳам муҳим рол ўйнаши керак. Биз 70 йилдан зиёд давом этган коммунистик тузум даврида ўз қўргонимиздан ташқарига қарашни гуноҳ деб билдик. Ён-атрофимизда юз бераётган ўсиш ва юксалишларни назарга илмадик. Ўз қобиғимизга ўралиб қолдик. Холбуки, тараққиёт илғор тажрибаларни, пешқадам технологияни ўзлаштиришда. Шунинг учун ҳам Узбекистонимизнинг ҳамма ерида бўлганидек, вилоятимизда ва туманимизда бу масалага эътибор кучайтирилмоқда. 1992 йилда Тошбулоқдаги собиқ «Алгоритм» заводи филиали биносида Туркия билан ҳамкорликда «Атлас» кичик корхонаси базасида «Турк-Атлас» қўшма корхонаси ташкил этилди. Дастлаб ушбу корхонада ипак гиламлар ишлаб чиқарилган бўлса, кейинчалик тикувчилик дастгоҳлари ўрнатилиб кийим-кечак тайёрлаш ҳам ўзлаштирилди.

Пиллани илғор технология асосида қайта ишлаш амалга оширилиб, ўз сифати билан жаҳон бозорида рақобатлаша оладиган ипак гиламлар тайёрлашга муваффақ бўлинди. Худди шу ерда 1993 йилдан 5 минг тонна сутни қайта ишлайдиган кичик сут заводи ҳам ташкил этилиб, сут маҳсулотлари ишлаб чиқаришга киришилди. Фақат ўтган йилнинг ўзида мазкур кичик корхонада 22 млн. сўмликка яқин халқ истеъмол маҳсулотлари ишлаб чиқарилди. Россиянинг Красноярск шаҳридаги бахмал тўқиш фабрикаси билан туманнинг «Лола» савдо маркази ҳамкорликда 200 та дастгоҳга мўлжалланган бино қуриб битказишди. 200 киши учун ишчи ўрни яратадиган бу саноат тармоғи шу йилда ишга тушади. Фабрика тўла қувват билан ишлашга ўтса, йилига 600 минг метр бахмал тайёрлаш мумкин бўлади. Шунингдек, туман марказида Хитой Халқ Республикаси билан ҳамкорликда пахта толасини қайта ишлайдиган «Тола» ип-йигирув фабрикаси қуриб битказилди. Ҳозирги кунда 20 нафар хитойлик мутахассислар йигирув дастгоҳларини ўрнатмоқдалар. Натижада бу ерда ҳам 200 киши учун иш ўрни вужудга келади ва йилига бир минг тонна пахтадан йигирилган, жаҳон андозаларига жавоб берадиган калава ип ишлаб чиқариш учун шароит яратилади.

-Кўполроқ бўлса-да кўллашга тўғри келади, халкимизда чучвара ейишдан мақсад гўшт ейишдир, деган мақол бор. Ҳозиргина сиз жавобингизда тилга олганингиздек, фақат иккита корхонанинг очилишидан 200 тадан 400 та ишчи ўрни яратилди...

-Бўлмасам-чи! Ҳурматли Президентимиз Ислом Каримов кўп бор маърузаларида таъкидлаб келаётганларидек, эндиликда тараққиётга эришишни, фаровонликни ёлгиз қишлоқ хўжалигига боғлаб тасаввур қилиш узоқни кўра олмасликдан бошқа нарса эмас. Қаранг, Европадаги қанчадан-қанча ривожланган давлатлар экин майдонлари биздагидан анча оз бўлишига қарамай, озиқ-овқати мўл, маъмурчилик, аҳолиси тўқ ва бадавлат. Боиси шундаки, юксак технология ва деҳқончилик маданиятига эришилган. Ортиқча ишчи кучлари саноат, хизмат кўрсатиш соҳаларига жалб этилган. Бу борада гап кетганда туманимиздаги «Ижодкор» агрофирмасида амалга оширилаётган тадбирлар диққатга сазовордир. Ҳозирда агрофирмада 30 дан ортиқ майда ва кичик корхоналар фаолият кўрсатмоқда. Улардан 6 тасини агрофирма қошидаги корхоналарга айлантириш устида иш олиб борилмоқда. Масалан, агрофирмада «Ипакчилик» мажмуасида ишлаб чиқарилган пилланинг ҳаммаси қайта ишланиб, тайёр маҳсулотга айлантирилмоқда. Шунингдек, пахта чигити ҳамда бошқа ўсимлик уруғларидан ёғ,оқ жўхоридан спирт ишлаб чиқарувчи корхоналар фаолият кўрсатмоқда. 1995 йилдан фирмада маъданли сув ишлаб чиқарувчи корхона очилди. У тўла қувват билан ишлашга ўтса, йилига 100 миллин сўмга етказиб даромад келтириши кутилмоқда.

Агрофирмада йилига 120 миллион дона бир марта қўлланиладиган шприц заводи қуриб битказилди ва синовдан ўтказилиб, фойдаланишга тайёр ҳолатга келтирилди. Умуман агрофирма қошидаги саноат тармоқлари ёрдамида 300 кишини ишга жойлашга эришилди. Туманимиздаги «Соҳибкор» жамоа хўжалигида консерва тайёрлаш корхонаси, «Пахтаобод», Охунбобоев номли жамоа хўжаликларида ва «Зарбдор» корпорациясига ҳамда «Ижодкор» агрофирмасида мева ва сабзавотларни қайта ишлайдиган цехлар ишга туширилди. К.Солиев номли жамоа хўжалигида эса, кичик пахта тозалаш корхонаси фойдаланишга топширилди. Булар оқибати ўлароқ «Бандлик» дастурида белгиланган вазифаларни қадамба-қадам ўз муддатида уддалашга эришмоқдамиз. Туманда ҳозирги кунда рўйхатга олинган 5230 нафар ижтимоий фойдали меҳнат билан шуғулланмаётганларнинг 1270 нафари ана шу саноат тармоқларидан ўзлари учун иш ўринлари топдилар. Ишга жойлаштириш иложи бўлмаган фуқаролардан 169 нафарига ишсизлик нафақаси белгиланди.

-Келгуси режалар билан таништирсангиз...

-Бош мақсадларимиздан бири мавжуд кичик цехларнинг ишлаб чиқариш салмоғини ошириш уларни кенгайтириш, маҳсулот турларини кўпайтиришдан иборат. Қишлоқларда хизмат кўрсатиш шохобчаларини ташкил этиш, йўқолиб бораётган темирчилик каби устахоналарни тиклаш, умуман, қишлоқ хўжалигида банд бўлганларнинг 20-25 фоизини хизмат кўрсатадиган тармоқларга ўтказиш. Германиянинг «Мерседес-Бенц» компанияси билан ҳамкорликда автомобилларга техник хизмат кўрсатиш корхонаси очиш ишлари кетяпти. Бешкапа қишлоғида ип-йигирув фабрикаси очмоқдамиз. Бешкапа, Урганжи, Қоракўл, Олахамак ва шу каби бир қатор қишлоқларимиздан Наманган шаҳрига қатнаб ишлаётган 1000 нафар кишини ўзимизда очиладиган саноат корхоналарида иш билан таъминлаймиз. Ҳозирда фаолият кўрсатаётган 723 кичик корхона ва фирмалар сонини йилига 350 таданга кўпайтириб, келгусида 1500 тага етказамиз ва шу йўл билан 1800 та ишчи ўрни яратамиз. Умуман, яқин йилларда қишлоқ аҳолисининг 30 фоизи саноатга, хизмат кўрсатиш тармоқларига ўтиб ишлайди. Бу яқин келажакдаги режамиз...

Суҳбатдош Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

Диққат: янгилик!

«ХЁХСТ» ТОШКЕНТДА

Тошкент шаҳрида «Узбекхехст фарма» янги қўшма корхонасининг очилиш маросими бўлди. Унинг таъсисчилари Узбекистон томонидан «Ситтфарм» ташқи иқтисодий бирлашмаси ва «Узкимефарм» ҳиссадорлик жамияти, Туркия томонидан эса «Турк-Хехст» фирмасидир. Бу корхонада республикамиз аҳолиси учун ниҳоятда зарур бўлган дори-дармонлар тайёрланади. Баралгин, новалгин, трентал, таривид, лазикс, фестал ва бошқа 14 хил дорилар таблетка ҳамда ампула шаклида тайёрланиб, дорихоналар ва шифохоналарга тарқатилади.

Олмониянинг машҳур «Хехст Мерион Руссель» компанияси («Турк-Хехст» фирмаси ана шу компанияга қарашли филиали ҳисобланади) жаҳон фармацевтика саноати соҳасида етакчи ўринлардан бирини эгаллаб турибди. Компания МДҲ мамлакатлари маконидаги бозорларни ўзлаштиришни Узбекистонда қўшма корхона қуришдан бошлади. Унинг маҳсулотлари республикамизда яхши маълум.

Қўшма корхонада жами 20 киши меҳнат қилади. Бир ой мобайнида 14 миллион сўмлик маҳсулот тайёрланди. Икки линияда соатига 8 минг дона дори ўраб жойланади. Бу эса республикамиз шифохоналари ҳамда аҳолини дори-дармонлар билан таъминлаш имконини яратади. 1996 йилда эса корхона 10 миллионтадан ортиқ дори-дармонларни ўраб жойлаш қувватига эга бўлади.

Шуни ҳам айтиш керакки, ҳозирча бу ерда тайёр дорилар фақат ўраб жойланмоқда. Кейинчалик эса улар шу ернинг ўзида ишлаб чиқарилади.

Қўшма корхонанинг очилиш маросимида Олмониянинг Фавқулодда ва Мухтор элчиси жаноб Р. Бинтзайл, Туркиянинг Фавқулодда ва Мухтор элчиси жаноб Э. Айтун, «Ўзкимефарм» концерни бошқарувининг раиси Қ. Шоднев, республика Соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари Б. Йўлдошев ва бошқалар иштирок этдилар.

Л. ҲАФИЗОВ.

14 январь — Ватан ҳимоячилари куни

АЪЛО ХИЗМАТ УЧУН

Ҳар бир қисмда янги аскарларнинг келишига пухта тайёргарлик қурилади: уларга энг яхши хоналар ажратилади, энг тажрибали зобитлар ва прапоршчиклар танланади, энг интизомли ва виждонли кичик командирлар тайинланади, ўқув-моддий базани мустаҳкамлаш чоралари кўрилади. Албатта, ёшларни қабул қилиб олувчилар қалблари енгил энтикиш, ҳаяжонга ошно бўлади. Бунинг сабаби бор. Йигитлар ҳарбийлар жамоасида ўзларини қандай ҳис қилишаркин, армияда уларнинг оёққа туриш жараёнлари қандай кечаркин, деган саволлар ҳарбий мураббийларни ўйга толдиради. Эй муҳлиси, ёшлар ўз қисмлари, бўлинмаларининг шонли жанговар анъаналарини давом эттира олармикин, деган саволлар уларни безовта қилади.

Рота старшинаси, прапоршчик А. Тошевнинг айтишича, у янги аскарлардан мамнун. Янги ўқув йилида жанговар ўқувлар бошланганидан бери эндигина бир ойдан кўпроқ вақт ўтганига қарамай, улар тажрибали аскарлар билан тенгма-тенг хизмат қилишяпти. Эрталаблари худди ўшалардай ўринларидан сапчиб туришади, ўшалардай берилиб жисмоний машқлар билан шуғулланишади ва худди ўшалардай тиришқоқлик билан ҳарбий мутахассисликни эгаллашади.

Айниқса, оддий аскарлардан Д. Раҳимов ва А. Иброҳимовлар ҳалол хизматлари ва билим савиялари билан бошқалардан ажралиб, командирлар ва бошлиқларнинг дастлабки миннатдорчиликларига сазовор бўлдилар. Бошқа йигитлар ҳам етарли билим ва тайёргарликка эга эканликларини намойиш этмоқдалар. Шунинг учун ҳам улар ҳарбий мутахассисликни эгаллаш дастури бўйича жанговор ўқув режаларини муваффақият билан узлаштиришяпти.

Ёш жангчиларнинг яна бир фазилати — ҳавас қиладиган даражадаги саломатликларидир. Қисм тиббий хизмат бошлиғи катта лейтенант О. Сангинов хурсандчилигининг чеки йўқ: Хизматнинг биринчи ойида биронта аскар тиббий ёрдам сураб мурожаат этмади. Бўлинмаларда ўтказилаётган тиббий кўриклар эса, уларнинг соппа-соғликларидан далолат беряпти.

Қисмда дам олиш кунлари ўтказилаётган спорт мусобақалари натижалари ҳам йигитлар саломатлиги аъло даражада эканлигини кўрсатиб турибди. Андижондан чақирилган оддий аскар Станислав Пак, самарқандлик К. Каримов, А. Исмоилов ва бошқа ёш аскарлар алоҳида футбол ва волейбол жамоаларида қатнашиш ихтиёрини билдиришди. Спорт байрамида бу жамоалар тажрибали ҳарбийлар билан баравар ўйин кўрсатишди, футбол майдонида эса ҳатто голиб чиқишларига бир баҳягина қолди.

Хуллас, ўтган йил кузида бўлинмалар ва қисмларга муносиб ўринбосарлар келдилар.

Подполковник В. КАЛОШИН.

Суратда: рота старшинаси Анатолий Тошев эрталабки кўрик давомида ёш аскарларни алоҳида диққат билан кузатяпти. Оддий аскарлар К. Каримов, Д. Раҳимов ва А. Иброҳимовларга ҳеч қандай эътироз йўқ.

В. БЕГАЕВ фотоси.

Юбилярларни табриклаймиз

УМР МАЗМУНИ

Козим ака деганда кўз ўнгимизда ўрта бўйли, сочларига оқ оралаган, ўткир кўзлари маъноли боқувчи нуроний инсон гавдаланади. Ким билан сўзлашмасин, хатти-ҳаракати, сўзларидан самимийлик, шарқона донишмандлик сезилиб турадиган камтарин акахонимиз ҳалол хизмати билан элюртда хурмат-эътибор қозониб келмоқда.

Козим Мақсудхонов дастлаб энергетика саноати ходимлари Тошкент вилоят, сунг шаҳар касаба уюшма қўмитасининг раиси бўлди. Шунга ҳам ўттиз йилдан ошди. Ўттиз йил- айтишга осон. Бу йиллар Козим ака учун чиниқиш ва тобланиш йиллари бўлди, дейишга тўла асос бор. Тошкент вилояти ва шаҳар электротехника заводларида амалга оширилган ўзгаришларда, Тошкент ГРЭСи, Чорвоқ ГЭСи, Янги Ангрен ГРЭСи қурилишларида, санаторий-профилакторий ва бошқа дам олиш оромгоҳлари тармоғини кенгайтиришда К.Мақсудховновнинг хизмати оз эмас. Ишга ижодий муносабат, фидоийлик у кишига хос хусусиятдир.

Бозор иқтисодиёти шароитида шаҳар тармоқ касаба уюшма қўмитаси ўз фаолиятини меҳнаткашларнинг ижтимоий ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, меҳнат қонунчилиги амалиётида ҳуқуқий кафолатларни таъминлаш каби долзарб масалаларни ҳал этишга йўналтирмоқда. Бу борада қўмита раиси К.Мақсудхонов шахсий намуна ва ташаббус кўрсатаяпти. Меҳнат, Ижтимоий таъминот, Аллия вазирликлари қўмагида касаба уюшма тармоқ қўмитасида Ўзбекистон Республикаси Қонунларига мувофиқ равишда «Аҳолининг кам таъминланган қатламлари учун ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий имтиёзлар, кафолат ва тўловлар рўйхати» тузилди. Шунга асосан «Ўзбекэнерготаъмир», Тошкент шаҳар электр тармоқлари ва ихтисослаштирилган таъмирлаш саноат корхоналари, шунингдек, тармоққа қарашли бошқа ташкилотларда қўшимча имтиёзлар, кафолат ҳамда товон пулларини белгилаш масаласи кўриб чиқилмоқда. Булар жумласига дам олишга кетаётган кекса ходимларнинг иш стажига қараб, уларга қўшимча миқдорда нафақа тайинлаш, иссиқлик-электр қувватидан фойдаланганлик учун имтиёзли ҳақ тўлаш, йўлда юриб ишловчи ходимларни ойлик транспорт чипталари билан таъминлаш, тўй-маъракалар учун ҳақ тўланадиган 3 кунлик таътил жорий этиш, санаторий ва дам олиш уйларига имтиёзли йўлланмалар ажратиш, соғлиқни сақлаш муассасаларига даволаниш ва операция учун пул ўтказиш ва ҳоказолар киради.

Санаб ўтилган барча меҳнат ва ижтимоий кафолатлар жамоа шартномаларига киритилган бўлиб, улар меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ҳамда манфаатларини ҳимоя қилишни кўзда тутади, албатта.

Қўмитада ҳар ойнинг биринчи сешанбаси касаба уюшма куни, деб белгиланган. Турли тоифадаги малакали мутахассислар таклиф этилиб, тажриба алмашинади. Касаба уюшма фаолиятини ёритиш, илғор иш усулларини оммалаштиришда «Нурчинома» нашри ҳам сезиларли аҳамият касб этаяпти.

«Меҳнат қилган элда азиз», дейди доно халқимиз. Буни К.Мақсудхонов тақдири мисолида ҳам кўриш мумкин. Одамларга хизмат қилишни умр мазмуни деб билган Козим ака «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган энергетик» унвони соҳибидир. Унинг кўксини «Шавкатли меҳнати учун», «Ўзбекистон энергетикасининг ветерани», «Меҳнат ветерани», «Касаба уюшмаларидаги фаол меҳнати учун» нишонлари безаб турибди.

Ҳаёт бамисоли дарё. Унинг сермавж тўлқинлари дала ва боғларга оройиш бахш этганидек, эзгулик ва мурувват Козим Мақсудхонов каби бағри кенг инсонлар учун кундалик одатий иш, десак муболаға бўлмас. Бундайлар учун эл хизматига камарбасталик завқ-шавқ билан меҳнат қилиш катта бахт ҳисобланади.

Олтмиш ёш - етуклик ёши. Умрнинг ана шу погонасига қадам қўйган Козим ака Мақсудхонов ҳали бардам ва тетик. У кишига доим эзгулик, оилавий тотувлик ҳамда сиҳат-саломатлик ҳамроҳ бўлишига тилакдошмиз.

Улуғбек ПЎЛАТОВ.

ЭЛПАРВАР ИНСОН

Фарзанд дунёга келар экан, келажакда улғайиб, элга нафи тегадиган, халқ учун жон куйдирувчи ҳақиқий инсон бўлиб етишишига умид боғланади.

Шундай инсонлардан бири «Ўзбекқўғоз» ҳиссадорлик жамияти бошқарувининг раиси Мирборий Мираюбовдир.

« Қўғоз бу оқилларнинг фикрларини жаҳонга ёйувчи қанотлардир»,- деган эди буюк мутафаккир бобомиз Алишер Навоий. Демак, жонли қилиб айтилган бу «қанотлар»нинг жаҳон бўйлаб ёйилишида Мирборий аканинг ҳам хизматлари катта.

Мирборий Мираюбов меҳнат фаолиятини 1955 йилда ишлаб чиқариш устахоналарининг электр симини ўровчилик касбидан бошлади. У ўзининг чаққон ҳаракатлари, тиришқоқ ва қизиқувчанлиги билан касбдош дўстлари орасида ажралиб турарди.

1956 йилда у армия сафига хизматга чақирилди ва хизмати давомида телефонистлик қилади.

Хизматдан қайтгач техник жиҳозлар электромонтёри касбида иш фаолиятини давом эттирди. Кун сайин уз касбининг сирларини чуқурроқ билиб бораётган Мирборий ака изланишда давом этади. 1961 йили Тошкент Алоқа институтига механик бўлиб ишга ўтади.

Ҳалол меҳнатининг самарасини, изланишларининг мевасини кўраётган ёш йигит катта муҳандис, сунгра «Ўзбекистон маданий таъминот тарқатиш бош бошқармаси» бошлиғининг муовини этиб тайинланади.

Бу даврлар мобайнида Мирборий Орипович жамоа ўртасида хурмат топади, ўз ўрнига эга бўлади. Интилувчан бу инсон ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда Тошкент Халқ хўжалиги институтини «Иқтисод ва моддий-техника таъминотини планлаштириш» мутахассислиги бўйича тугаллайди. Амалиётда орттирган тажрибалари назарий билимлар орқали янада бойиб, мустаҳкамланади. Ўзида ғайрат ва шижоатни сезиб, бор билим ва тажрибаларини ишга солади.

Таъминот бош бошқармасининг Тошкент вилоят базасида бўлим бошлиғи, директор муовини, Ўзбекистон гўшт ва сут саноати Вазирлигида директор муовини, Ўзбекистон таъминот алоқаси бош бошқармасининг бошлиғи вазифаларида ҳам хизмат қилади.

1978 йилдан бошлаб Тошкент қўғоз фабрикаси директори ўринбосари, 1991 йили шу корхона директори лавозимида ишлади. 1994 йилда корхона ҳиссадорлик жамиятга айлантирилди. Мирборий Мираюбов ҳиссадорлар йиғилишида бир овоздан «Ўзбекқўғоз» ҳиссадорлик жамияти бошқарувининг раиси қилиб сайланди.

М.Мираюбов бу ердаги 17 йиллик меҳнат фаолияти давомида Ўрта Осиёда қўғоз ишлаб чиқариш бўйича ягона ҳисобланган корхона ривожига жуда катта ҳисса қўшди. Меҳнаткашлар унинг келажакни кўра билиши, билимдонлиги, маънан бойлигини қадрлайдилар. У қисқа давр ичида жамоа учун кўпгина қулайликлар яратди. Ишчилар бир-бирлари билан жуда иноқ, меҳр-оқибатли.

Мирборий ака раҳбарлик фаолиятида корхонанинг ривож топишига алоҳида эътибор берди. Корхона территориясига кириб борар экансиз сизни Алишер Навоийнинг сиймоси акс эттирилган монумент қаршилайди. Ҳамма ёқ озода, сарамжон-сариштa. Цехларда таъмирлаш ишлари олиб борилиши натижасида меҳнат шароитлари яхшиланди. Бу ишларнинг барчасига Мирборий ака бош-қош. Ишчилар ҳаётидаги ижтимоий масалалар юқори даражада ҳал қилинади. Ташаббускор раҳбар барча тадбирлар учун вақт топа билади. Ҳар бир байрам тантанали равишда нишонланади. Корхона жамоаси кундан кунга шартшароитларнинг яхшиланиб бораётганидан ҳурсандлар. Ишчи-хизматчиларнинг фарзандлари учун болалар боғчаси, соғломлаштириш оромгоҳлари мавжуд. Корхонада жамоа шартномаларининг бажарилиши, меҳнаткашларнинг ҳаёти, турмуш тарзи, маданий хордиқ чиқариб, дам олишлари ҳам корхона раҳбарининг диққат марказида. Касаба уюшма қўмитаси ҳам ишчиларнинг ҳол-аҳволидан доимо хабардор.

Айни кунларда Мирборий Мираюбов ўзларининг табаррук 60 ёшларини қаршилаш арафасида. Олтмиш ёш... Инсон учун ўлчоглик бу ҳаётда ҳазилакам сана эмас. Инсон қанча вақт яшамасин, амалга оширган ишларидан ҳали бажариб улгурмаган режаларию орзу-ниятлари кўпдай туюлади.

Биз республикамиз иқтисодининг ривожи, Ватан тараққиёти, эл-юрт фаровонлиги ва равнақи йўлида салмоқли ишларни амалга ошираётган Мирборий акага келажак фаолиятларида улкан зафарлар, доимий омад, мустаҳкам соғлиқ ва кўтаринки кайфият истаб қоламиз.

Муҳаббат ЎРМОНБЕКОВА, «Ишонч» мухбири.

ЁДДАН ЧИҚМАЙДИГАН МУКОФОТ

Сирасини айттанда, бу оддий оилавий тантана Фарғона гарнизони бўлинмаларидан бирининг командири А. Руденконинг бир умр ёдида қолади: бундай мукофотни у биринчи бор олганди. Ўзи дунёга келган 11 январь куни Александр Васильевич Қуролли кучларнинг 3 йиллиги муносабати билан бир гуруҳ ҳарбийларни мукофотлаш тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармони эълон қилинганлигини билиб қолди. Ўзбекистон Республикаси Фахрий ёрлиғи билан мукофотланганлар орасида унинг ҳам фамилияси бор эди. Орадан икки кун ўтмай «Туркистон» саройига шахсан Президентнинг ўзи ушбу ёрлиқни унга топшириди.

— Ўта ҳаяжонли дақиқада, — деб хотирлайди майор А. Руденко ўша бахтли онларни, — давлатимиз раҳбарияти тинчлик ва барқарорликнинг ишончли кафолати бўлган, мамлакат суверинитети ва мустақиллигини таъминловчи Қуролли Кучларни мустаҳкамлашга қанчалик катта эътибор бераётганлигига амалда ишонч ҳосил қилдик. Ватан мудофаа қудратини мустаҳкамлашдаги камтарин ҳиссамизнинг юксак баҳоланиши катта масъулият юклайди.

Қаҳрамонимиз таржимаи ҳоли бошқа ҳарбийларникидай оддийгина: армия сафларидаги муддатли хизмат, ҳарбий билим юрти, кейин қўшин хизмати. Челябинск олий ҳарбий автомобил муҳандислиги билим юртида олинган пухта билим А. Руденконинг ҳарбий мансабдаги муваффақиятларига асос бўлди.

Майор А. Руденконинг Ўзбекистон билан танишуви 1990 йилнинг августидан бошланган. Ўша вақтдаёқ Фарғона водийси фуқуқорлиги унинг қалбини ром этганди. У оқкунгил ва меҳмондўст ўзбек халқига меҳр қўйиб қолди.

— Ҳаётимдаги бу бурилиш учун тақдиримдан миннатдорман, — дейди зобит А. Руденко. — Ушбу сахий ўлкада мен тажрибали мураббийларим раҳбарлигида командирлик санъатини эгаллаяпман. Устозларимга чин дилдан миннатдорчилик билдиришни истардим.

А. Руденко ҳақида хизматдошларнинг фикрларини келтирамиз:

— Александр Васильевич қаттиққўл, аммо адолатли одам, — дейди катта лейтенант О. Абдиев. — Ҳатто бировни жазолаш керак бўлиб қолганда ҳам аҳволни батафсил ўрганмай туриб, бирон қарор қабул қилмайди.

— Рағбатлантиришнинг муҳим омилларини ҳам эсдан чиқармайди, — қўшимча қилади зобит М. Муминов. — Ҳар қандай бандлигига қарамай, оммавий-маданий тадбирлардан четда қолмайди.

— Техникани жуда яхши билади, — дўстлари фикрини тўлдиради взод командири, сержанти А. Исроилов. — Тажрибали мутахассислар ҳам у билан маслаҳатлашадиган ҳоллар оз эмас.

Командир таърифи унинг яна бир фазилати — камтар-камсуқумлигини таъкидламасак, тўлиқ бўлмаган бўларди. Бутун суҳбатимиз давомида у ўзидан кўра кўпроқ қўл остидагилар ҳақида ҳикоя қилишга интиларди.

— Жамоамиз билан ҳаммамиз фахрланамиз, — давом этади Александр Васильевич. — Улар прапоршик Артур Мартиросян, майор Равшан Мирзаҳмедовлардир.

«Жамоам — иккинчи оилам» иборасини у бир мунча гайриоддий тарзда шарҳлади.

— Мен қўшхотинлик эмасманки, иккита оилам бўлса, — деди А. Руденко ҳазиломуз қуларкан. — Хотиним билан икковимиз хужжатларда қайд этилганидек фарзандларимиз иккита эмас, анчагина кўп деб ҳисоблаймиз. Чунки ота болаларига қанчалик жавобгар бўлса, мен ҳам ҳар бир аскарга шундай жавоб беришим керак. Шундай экан, қўл остимдагилардан бирон киши ёмон қийинса, вақтида овқатлантирилмай қолса ёки хизматда қолоқ бўлса ўзимни ёмон ота деб ҳисоблаган бўлардим.

Шунинг учун ҳам телевизор орқали Ватан мукофотларини А. Руденко иштирокидаги бир гуруҳ ҳарбийларга топшириш маросими кўрсатилаётганида ҳамма қувонди. Бу чиндан ҳам «оилавий» тантана эди...

Капитан А. КАМОЛОВ.

ЯНГИЙЎЛЛИК ВОЛОДЯ ТОҒА

Москва, Қизил Майдон. Ғалабанинг 50 йиллиги муносабати билан бўлган парад намойишида қатнашган қуролдошлар овқатланиш ва ҳордиқ чиқариш учун теварак-атрофга аланглашди. Ошхона-ю ресторанлар, қаҳвахоналар одатдагидек хурандалар билан гавжум. Йўл ёқасидаги дошқозонга кўзи тушган Владимир Фёдорович: «Ўнгимми ё тушимми?» — дея ўз-ўзига савол берди. Бу туш эмас, ўнг эди. Қотмадан келган новча ўзбек йигити чапдастлик билан палов сузар, ёрдамчиси устига гўшт қўйиб хурандаларга узатар эди.

— Паловхонтўра қанчадан бўлди? — сўради Владимир Фёдорович ўзбекчалаб. Ўз иши билан машғул ошпаз йигит ялт этиб қаради, юзида табассум жилва қилди.

— Аввал жойлашиб олинглар-чи — деди у.

Сафдошлар дошқозон атрофидаги стулларга ўтиришди. Ҳаял ўтмай ошпаз катта сопол лаганда сергўшт ош олиб келиб, ўртага қўйди. Қуролдошлар Владимир Фёдоровичга қарашди. У бўлса қулимсирадида:

— Қани, олинглар, — деди. — Ҳайрон бўлманглар. Ўзбеклар бағри кенг, меҳмондўст халқ демаганмидим!

Ош ейилгач, ҳамёнларига қўл узатишди. Уларнинг чой-нонидан хабар олиб турган ошпаз қўлини кўксига қўйди:

— Ош бўлсин, — деди. — Келиб турингглар.

— Нима, пулини олмайсанми? — ажабланди Владимир Фёдорович. — Ахир...

— Танимадингиз-а, Володя тоға? Ўзбекистонданман. Сизни яхши биламан. Янгийўлда турасиз. Эсингиздами? Ўглингизнинг олдига, армия қисмига борган эдингиз.

Владимир Фёдорович қулочини ёзди. Ўзбекчасига бел олишиб, бир-бирларини бағирларига босишди. Қардошлик меҳри қанчалик иссиқ!

В. Чернополенко чуқур ҳаяжонда эди. Яхши эслайди: хизматдагй ўглини кўргани борса, қуролдош йигитларнинг кўпчилиги ўзбеклар экан. Ораларида анчагина янгийўлликлар ҳам чиқиб қолди. Кекса фронтчи уларнинг аҳиллик билан хизмат қилишаётганини кўриб, хурсанд бўлди.

— Икки энлик хат битиб беринглар. Ўйларингизга кириб, соғ-саломатликларингни етказаман.

В. Чернополенко ўз ваъдасининг устидан чиқди. «Икки энлик» хат ёзганлар орасида ўша ошпаз йигит ҳам бор эди...

Владимир Фёдоровичнинг онгли ҳаёти Ўзбекистон билан боғлиқ. Кўп йиллар Янгийўл шаҳрида, масъулиятли лавозимларда ишлади. Диёримизга меҳр қўйди, ўзбеклар қадрдонига айланди. Ҳали-ҳали эсида: Россиянинг узоқ туманларидан бирига райком котиби этиб тайинланган тажрибали партия ходими учун истиқбол эшиклари кенг очилгандек эди. Аммо, қадрдон юрт хаёли унга тинчлик бермади, оҳанграбодек ўзига тортаверди. Охири юксак лавозимдан кечиб, Ўзбекистонга — Янгийўлга қайтди. Ҳамшаҳарларини бағрига босди, улар билан тўйиб-тўйиб суҳбатлашди. Узоқ йиллар шаҳардаги металл-пластмасса заводига раҳбарлик қилди, ишлаб чиқаришни ривожлантириш борасида куч-ғайратини аямади. Ҳозир нафақада.

— Ўзбеклар жондан азиз қадрдоним, — дейди уруш ва меҳнат фахрийси В. Чернополенко. — Шу ўлканинг тенг ҳуқуқли фуқароси эканлигим билан фахрланаман.

Х. МИРЗАЕВ, Тошкент вилояти.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН. Кейинги пайтларда Тўрткўл туманидаги пахтачилик хўжаликлари билан ишбилармон ҳамкорлар ўртасида пул муомаласи яхшиланиб, тўлов муддатлари қисқармоқда. Бу борада туман марказида очилган республика иқтисослашган тижорат-ҳиссадорлик «Пахтабанк» бўлими яқиндан ёрдам кўрсатаяпти. Бўлим махсус қурилган янги бинода жойлашган ва замонавий ҳисобкитоб ускуналари билан таъминланган. Улар ёрдамида пул жўнатмаларини икки соат ичида Ўзбекистоннинг исталган жойига етказиб бериш имконияти бор. Бу ерда тажрибали мутахассислар меҳнат қилишаяпти.

Махсус ўқув маркази ташкил этилган. Ҳозиргача Бухоро, Хоразм ва Қорақалпоғистоннинг турли туманларидан келган юздан зиёд банк ходимлари марказда ўқиб, ўз билим ва малакаларини оширдилар.

Суратда: банкнинг бир гуруҳ мутахассислари мижозларга намунали хизмат кўрсатиш юзасидан ўзаро фикрлашишмоқда.

А.МУРОТОВ олган сурат. (ЎзА)

ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛИЯТИ: МЕҲНАТНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА УНУМДОРЛИК

Мамлакатимиз мустақилликка эришгач, унинг жаҳон иқтисодий ҳамжамиятига тенг ҳуқуқли аъзо сифатида қўшилиши учун кенг имкониятлар вужудга келди.

Бу имкониятларни руёбга чиқаришнинг асосий шартларидан бири тадбиркорлик фаолияти шароитида меҳнатни тўғри ташкил этиш ва унинг унумдорлигини ошириш ва иборат.

Мамлакатимиз Президенти И.Каримов «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» китобида «иқтисодиётда моддий, табиий ва меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланишни таъминлайдиган чуқур структуравий ўзгаришлар қилиш, рақобатбардош маҳсулотларни ишлаб чиқариш, жаҳон иқтисодий тизимига қўшилиб бориш» вазифасини тўб ислоҳотлар соҳасидаги стратегик мақсадлардан бири сифатида илгари суради.

Бозор хўжалигига асосланган илғор мамлакатларнинг тажрибаси кўрсатишича, улар меҳнатни ташкил этиш, унинг унумдорлиги ва халқ фаровонлигини ошириш борасида юқори натижаларга эришмоқдалар. Биз ҳам бу тажрибадан ўрганишимиз лозим.Ўзбекистонда бозор муносабатларини таркиб топтириш шароитида эркин меҳнат жараёнини шакллантириш муҳим муаммолардан биридир. Инсон ўз қобилияти ва имкониятларидан келиб чиққан ҳолда, иқтисодиётнинг қайси соҳасида меҳнат қилиши мустақил белгиласи лозим. Иқтисодий жиҳатдан эркин бўлган киши ўз мол-мулкини тўла тасарруф этгандагина юқори самарадорликни таъминлаш учун шароит вужудга келади.

Баъзи иқтисодчилар орасида «ички» омиллар ёрдамида ишлаб чиқаришдаги тасодифий ўзгаришларни бартараф этиш мумкин, деган фикр мавжуд. Ваҳоланки, меҳнатни оқилона ташкил этиш унинг унумдорлигини оширишнинг ишончли гарови ҳисобланади. Бу жараённи доимий равишда такомиллаштириб бориш фақат ривожланаётган давлатлар учунгина эмас, балки иқтисодий жиҳатдан тараққий этган мамлакатларга ҳам хосдир.

Илмий- техника ютуқларидан фойдаланиш меҳнат унумдорлигини оширишга, уни тўғри ташкил этишга ижобий таъсир кўрсатади. Техника тараққиёти деганда, пировард маҳсулотни қўпайтириш мақсадида мавжуд ресурсларни, жумладан меҳнат ресурсларини самарали жойлаштириш имкониятини берувчи янги билимларни ўзлаштиришнигина тушунмаслик керак. Амалда бу жараён инвестициялар билан узаро боғлиқ.

Чунки илмий-техника тараққиётини эркин тадбиркорлик, иқтисодий механизмнинг умумий фаолиятидан ажратиб бўлмайди. Демак, техника тараққиёти - бу янги ишлаб чиқариш усуллари, машиналар ва технологик жараёнлар, шунингдек барча бўғинларда бошқарув тизимини такомиллаштириш ва меҳнатни ташкил қилишнинг янги шаклларини жорий этиш ҳам демакдир. Тадбиркорлик фаолияти шароитида меҳнатни шундай ташкил этиш керакки, у ишлаб чиқарувчиларни фан-техника ютуқларини кенг жорий этишга рағбатлантирсин. Фақат шу йўл билангина ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг рақобатбардошлигини таъминлаш ва Ўзбекистоннинг жаҳон бозорида мустақил мавқега эга бўлишига эришиш мумкин.

Бу жараёнда инсон омилига эътиборни ошириш, эркин ташаббускорликни ривожлантириш ва уни рағбатлантириш катта аҳамиятга эга. «Ўзбекистон Республикасида тадбиркорлик тўғрисида»ги қонунда белгиланганидек, инсон тадбиркорлик фаолиятининг энг асосий субъекти ҳисобланади. Одамларнинг интилишларини халқ хўжалиги манфаатларига мақсадга мувофиқ тарзда йўналтиришга қаратилган турли хил рағбатлантириш усуллари мавжуд. Улардан бири- меҳнат бозоридаги рақобатдан, яъни бўш ишчи ўрни учун курашдан иборат. Бундай рақобат одамларни ўз билим ва малакаларини оширишга ундайди. Юқори малакали мутахассислар ривожланган бозор хўжалигининг ажралмас қисмидир.

Маҳорат ва касб тайёргарлиги меҳнат унумдорлигини оширади, натижада юқорироқ иш ҳақига эга бўлиш имконияти туғилади. Таълим даражаси ишчи кучи сифатининг энг оддий кўрсаткичи ҳисобланади. Инсон капиталига инвестициялар қилиниши- меҳнат унумдорлигини оширишнинг муҳим воситасидир.

Ўзбекистонда меҳнатни ташкил этишда миллий омилга эътибор бериш катта аҳамиятга эга. Бунда халқимизнинг меҳнат қуникмалари, урф-одатлари, тарихи, маданияти ва бошқа жамики хусусиятларига таяниш лозим.

Биз юқорида тадбиркорлик фаолияти шароитида меҳнатни ташкил этиш ва унинг унумдорлигини ошириш билан боғлиқ баъзи жиҳатлар тўғрисида тўхталдик, холос. Аслида, бу мураккаб ва кўп қиррали жараёндир. Меҳнатни илмий ташкил этиш, тадбиркорликни ривожлантириш борасида ҳали кўп иш қилиниши лозим. Зеро юқори самарадорлик халқ фаровонлигини оширишнинг муҳим омилларидан биридир.

Шавкат ДАВЛАТОВ, Тошкент Давлат иқтисодиёт университети иқтисодиёт назарияси кафедраси катта ўқитувчиси.

Касаба уюшма ҳаёти

ЗАМОН БИЛАН ҲАМНАФАС БЎЛАЙЛИК

Бозор муносабатларига ўтиш шароитида касаба уюшмаларининг фаолиятини қандай ташкил этиш керак? Хоразм вилояти касаба уюшмалари кенгашининг яқинда бўлиб ўтган тўртинчи пленумида ана шу ҳақдаги масала муҳокама қилинди. «Қасаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги қонун асосида тармоқ олдида турган вазифалар аниқлаб олинди. Вилоят касаба уюшмалари кенгаши раиси Қ.Сафоев маърузасида ҳамда музокарада қатнашган нотиқларнинг чиқишларида бозор муносабатларига ўтиш жараёни жамият ҳаётининг ҳамма томонларига, шу жумладан касаба уюшмалари иш усули ва услубларига жиддий ўзгартиришлар киритаётганлиги таъкидланди.

Эндиликда касаба уюшмалари меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий ҳимоялаш масалаларида анча талабчан бўлиб бораяптилар. Жамоа шартномалари, Битимлар орқали бу борада анча имтиёз ва енгилликлар яратилмоқда. Ўтган йили вилоятдаги 680 та корхона ва ташкилотда жамоа шартномалари имзоланди. Шунга мувофиқ меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий ҳимоялаш учун 136 миллион сўмдан зиёдроқ маблағ сарфлаш мўлжалланган эди. Ҳисоб-китобларга қараганда, бу қурсаткич деярли 1,5 бароварга ошган.

Барча жойдагидек, вилоятда ҳам кўплаб қўшма, хусусий, ижара корхоналари, фермер хўжаликлари, ҳиссадорлик жамиятлари барпо этилмоқда. Уларнинг айримларида ишловчилар сони 10 нафарга ҳам етмайди. Хўш,янги тузилмаларда меҳнат қилаётган кишиларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий ҳимояси билан ким шуғулланиши керак? Тармоқ касаба уюшма қўмиталари бу тўғрида жиддий ўйлаб кўрмаяптилар.

Жамоа шартномалари тузилгани билан айрим меҳнат жамоаларида уларнинг бирон-бир банди ҳам бажарилмаяпти. Жумладан, Хонқа пойабзал фабрикаси, Боғот тикувчилик фабрикаси, Урганч шаҳридаги «Феруз» ҳиссадорлик жамиятидаги вазият ана шундай. Жамоа шартномаларининг бажарилмай қолишига касаба уюшма ташкилотларида талабчанлик етишмаётганлиги ҳам сабаб бўлаётир. Уларнинг ташкилий тузилиши такомиллаштиришга муҳтож. Касаба уюшмалари фаолиятида тушунмовчиликлар, параллелизм пайдо бўлмоқда. Лекин уларни ҳал этиш борасида биронта йўриқнома ишлаб чиқилмади. Тадбиркорлик тузилмалари билан узаро алоқа қилиш механизмлари йўқ. Шаҳар ва туманлардаги мувофиқлаштириш кенгашлари ишини тубдан яхшилаш лозим.

Касаба уюшмалари кучларини бирлаштириш ва такомиллаштириш олдимизда турган муҳим вазифадир. Ҳамма жойда сўз ва иш бирлиги таъминланганлигина касаба уюшмаларининг жамиятдаги обру-эътибори ошади.

Шихназар АҲМЕДОВ, «Ишонч» мухбири.

ИШОНЧЛИ ҲАМКОР

Шаҳримиз марказида жойлашган «Технолог» ҳиссадорлик жамияти учун 1995 йил анча омадли келди, чунки ишчилар учун барча шароитлар яратилди, бутун жамоа аҳли гайрат-шижоат билан ишлашди. Бу жамиятнинг довруги нафақат жумҳуриятимизга, балки қўшни давлатларга ҳам бориб етди ва буюртмалар бера бошлашди.

Асакадаги «Ўз-ДЭУ авто» қўшма корхонасидан «Технолог» га автомашиналарнинг 200 та турли деталларини ясаб бериш учун буюртма берилди. Яна бир қўшончли томони шундаки, бугдойни майдалаб ун қилувчи тегирмонлар ишлаб чиқариш режалаштирилган. 1996 йилда 400 та ана шундай маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

Жамоанинг кундан-кунга ишлаб чиқариши кенг қамровли бўлиб бормоқда. Ёғ-мой комбинатларн, кимё заводларининг буюртмалари асосида пластмасса чиқиндиларини қайта ишлаб идишлар етказиб бериш мажбуриятини олганлар.

Ҳозирги кунларда олинган буюртмаларни бажаришга астойдил киришганлар.

1996 йилдан 40 литр ҳажмдаги ана шундай маҳсулотлар 5 мингта талабгорларга етказиб берилади.

«Технолог»нинг «харидор»лари қаторига Туркия ва Франция давлатлари ҳам қўшилишди, улар билан ҳамкорликда ишлаш режалаштирилган.

Қ. ШОКИРОВ.

«ИШОНЧ»НИНГ ИҚТИСОДИЙ ЛУҒАТИ

ЯЛПИ МИЛЛИЙ МАҲСУЛОТ — жамиятнинг иқтисодий фаровонлигини билдирувчи макроиқтисодий кўрсаткич бўлиб, у мамлакат миқёсида йиллик ишлаб чиқарилган товарлар ва хизматлар йиғиндисининг бозор қийматида (баҳосида) ҳисобланган суммасидир.

Ялпи миллий маҳсулотнинг (ЯММ) ҳажми қуйидаги омиллар билан белгиланади: биринчидан, муайян йилда ишлаб чиқарилган маҳсулот ва хизматлар бир маротаба ҳисобга олиниши керак. Бунинг сабаби шуки, амалиётда кўпгина маҳсулотлар бир қанча ишлаб чиқариш погоналарини босиб ўтади ва натижада қайта-қайта ҳисобланиши мумкин. Бинобарин, фақат шу йил ичида ишлаб чиқарилиб сотилган ва сотилиши мумкин бўлган маҳсулотлар ва хизматлар йиғиндиси таркибидан ўртада қайта тақрорланган қисмини (қийматини) чегириб ташлаш зарур.

Иккинчидан, ҳисоб йилида ишлаб чиқарилган ҳамма маҳсулот шу йилнинг ўзида сотилмаслиги ва заҳирага қўшилиши мумкин. Лекин бундай маҳсулот ва хизматлар сотилиши ёки сотилмаслигидан қатъий назар, ЯММ таркибига қўшилиши шарт.

Одамийлик сабоқлари

Мен мунис ва муътабар, азиз ва меҳрибон оналар ҳақида ўйлаганимда ҳаёлимга энг аввало буюк ва ардоқли шоиримиз, ўзбек адабий тилининг асосчиси Алишер Навоий ҳазратларининг шу мисралари келади:

Бошни фидо айла ато қошига,
Жисмни қил садқа ано бошига.

Чиндан ҳам онадай яқин, онадай беғараз меҳрибон, онадай фидойижон кимсани топиб

ТЎЛҚИН, ёзувчи.

АЗИЗ ОНАЖОНЛАР

булмайди. XVIII асрда яшаб ўтган инглиз ёзувчиси: «Она — бу мурғак болалар тили ва дилидаги Худонинг номи» — деб ёзганида нақадар ҳақ эканлигига яна бир бор амин бўламиз. Шу маънода бутун одамзод яшаб турган курраи-заминга сифат берилганда «Она ер», «Она ватан», деб айтилади. ҳар бир фарзанд дилидаги бор бисот ва бойликни қўёш нурию она меҳрида кўради. Бир тарбиячи муаллим шундай тегранди: «Сен болаликдан она кўзларига боқиб, улардаги ташвиш ва ҳаловатни, тинчлик ва ҳаяжонни кўришга ўрганмаган эксанг, — бир умрга ахлоқий жиҳатдан ногирон бўлиб қоласан. Севгидаги ёввойилик сингари ахлоқий ногиронлик ҳам кишилар бошига кулфат, жамиятга зарар келтиради».

Ҳа, оналарни биз доимо севишимиз, қадрлашимиз, бошимизгинам ёдимга келаверадилар. Отамиз уруш касофатидан бевақт вафот этдилар. Олти фарзандни улғайтириш, вояга етказиш бир ўзларининг елкаларида қолганди. Қуллари косов, сочлари супурги бўлиб, барчамизни кўз қорачиғидай асраб-авайлаб, оқ ювиб-оқ тараб ҳаммамизни вояга етказдилар, уйли-жойли қилдилар. Бугун мен ёшим бир жойга бориб қолганда, онамларни уйласам (уларнинг жойлари жаннатда бўлсин), улардай меҳрибон, содда ва фидойи, ҳалол ва пок одамларни ҳаётда жуда кам учратганимни сезиб қоламан. Улар доимо ёнимда бўлганларида ўз вақтида қадрларига кўп ҳам етмаганимдан афсусланаман, начора! Бу ҳаёт. Инсон ўз онасини руҳий жиҳатдан ҳам ўзига қадрдон деб билиши ноёб бахт эканлигини ҳис қилиб яшайман.

Мен учрашувлардан бирида Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур туманидаги Мавлоно Лутфий номидаги 254-мактабнинг олий тоифали она тили ва адабиёти ўқитувчиси Мунира Толибоева билан суҳбатлашиб қолганимда:

— Менинг онамлар ҳақида ҳам бир оғиз илиқ гап айтиб қўйинг! — деб қолди.

Неварали, тўрт фарзанднинг онаси бўлган Мунирахоннинг бу гапи инсонга онадай яқин ва азиз, сирдош ва фикрдош киши йўқлигини айтиб туради. Тўғриғоғи, ҳар бола ўз ота-онасидан доимо қарз бўлиб яшашининг ўзгинаси эди.

Мунирахоннинг оналари Аҳмедова Мунаввар Хожи ая бўлиб, етти фарзандни оқ ювиб, оқ тараб вояга етказган, барчасини уйли-жойли қилган, фарзандлар бахтини кўриб яшаётган минг-минг ўзбек оналаридан биридир. Мунаввар Хожи аянинг 23 невара, бир эваралари бор. Ая доимо уз фарзандларини ақлли-ҳушли, ўқимишли кишилар бўлиб етишишларига ҳаракат қилди. Оналарнинг пок ниятлари доимо рўёбга чиқиши шу аҳил оилада намоён бўлди. Шу кеча-кундузда бу оилани «зиёкорлар оиласи» дейилса, яна ҳам тўғрироқ бўлади. Оиланинг фарзанд ва келинларининг аксарияти тарбиячи, муаллим ва устоз лардир.

Мунирахоннинг турмуш ўртоқлари Раимжон 2-ҳунар мактабида ганчкорликдан таълим берса, келинлари Машҳура Шайхонтоҳур туманидаги 76-мактабда меҳнатдан, Марҳамат Чилонзор туманидаги 52-кечки мактаб-лицейда тарихдан сабоқ берадилар. Нозима Аҳмедова эса Мунирахон билан бирга 254-мактабда инглиз тили ўқитувчиси бўлиб ишлайди. Бу каттакон оила ўзининг аҳил-иноқлиги, бир-бирига меҳр оқибатлилиги билан ибратлидир. «Онасини кури болаларига баҳо бер!» дейилган гап ғуё шу оиладан чиқиб келганга ўхшайди.

Шу ўринда мен халқимизнинг бир ибратли гапини эслагим келади:

«Қуш уясида қурганини қилади». Ҳа, Мунаввар Хожи аянинг хонадонида ҳалоллик ва ростгўйлик, меҳнатсеварлик ва фидойилик ҳукмрон экан, бундай ҳислатлар оиланинг ҳар бир аъзосига ўтганлигини ҳис қиласан киши. Шу ерда алломалардан бирининг тили билан «Одамзоднинг биринчи тарбиячилари оналардир», — деб бонг ургим келади. Мунаввар аяга ўхшаш оналар ҳар бир хонадонда бор. Мен ўз сўзимнинг якунида эрамизгача яшаб ўтган қадимги юнон файласуфи Фаллеснинг бир гапини келтириб ўтмоқчиман: «Сиз ота-онангиз билан қандай муомалада бўлсангиз, болаларингиз ҳам сиз билан шундай муомала қилишини ёдда тутинг».

Ҳа, азизлар, биз фарзандларимиз бизни севишларини истар эканмиз, энг аввало ўз ота-оналаримиз қадрига етайлик. Уларнинг кўзлари очиқлигида дуоларини олиб қолайлик. Ота-онага муҳаббат — барча фазилатларнинг асоси эканлигини унутмайлик.

Бугунги кунда республикамизнинг деярли барча вилоятларида лимон етиштириш йўлга қўйилган. Шундай вилоятлардан бири Сурхондарёдир.

Қизириқ туманилик Пангин Суюнов хўжалиги нафақат Узбекистонда, балки Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигида ҳам машҳур. Пангин отанинг лимон етиштираётган хўжалиги бир ярим гектар майдонни эгаллаган. У оиласи билан биргаликда меҳнат қилади. 8 ўғил, 6 қиз ва 12 набираси доимо унга кумакдош.

Бу йил лимонарийдан 25 тонна лимон ҳосили йиғиб олинди. Йиғиб олинган ҳосилнинг катта қисми республика бўйлаб тарқатилди. Масалан, Пангин ота ва унинг оила аъзолари меҳнати билан етиштирилган лимонлар Тошкент ва Термез аҳолисининг янги йил дастурхонларини безади.

Суратда: Пангин Суюнов ўз фарзанд ва набираларини болаликдан меҳнатга ўргатади.

И.ХЎЖАЕВ олган сурат.

Саёҳат таассуротлари

ЮКСАК МАДАНИЯТ НАМУНАСИ

Дунёнинг энг тараққий этган давлати - АҚШ га бориш қўпчиликнинг орзуси бўлса керак. Биз ҳам бундан истисно эмасмиз. Кимёгарлар, энергетик ва газ саноати ишчиларининг касаба уюшмалари Халқаро Федерациясининг Вашингтонда бўладиган Қурултойига таклиф этилишимиз шу орзуимизни ниҳоят рўёбга чиқарди. Узбекистон ҳаво йўлларига қарашли АН-310 маркали тайёра бизни 6 соатдан ортиқроқ вақтда Амстердамга етказди. Биз матбуотда ўқиган, телевизорларда кўрган «Тараққий этган давлат»ни Голландиянинг аэропортида кўрдик. Бу аэропорт эмас, бир шаҳарча эди. Тонгга яқин боришимиздан қатъий назар, ҳамма савдо шохобчалари ишлаб турибди. Албатта нарх-навони бизларники билан солиштириб бўлмайди. Голландия пули гулдинг бир ярими - бир долларга тенг. Таққослаш учун бир шиша кока-кола 5 доллар. Орадан бир ярим соат ўтгандан сўнг - яна тайёра. Эндиги марра - тўппа-тўғри Нью-Йоркка!

Самолёт салонида жойлашган телевизор экрани вақтиваҳти билан қизиқарли фильмлар кўрсатади, қайси давлат устидан учаётганимиз тўғрисида ахборот беради. Атлантика океани устидан ўтганда ҳар бир йўловчи узини узгача ҳис этса керак. Боши- оҳири йўқ, чексиз-чегарасиз мовийлик. Голландия, Ирландия, Англия оша Атлантик океани устидан Канада орқали тайёра Нью-Йоркка келиб қўнди. Маҳаллий вақт соат 14-30 эди.

Бу билан бизнинг йўлимиз тугамаган эди, чунки қурултой Вашингтонда утади. Ҳамроҳим Улуғбек Ниёзов («Навоий-Азот» ИЧБ касабақум раиси) ҳам, мен ҳам авваллари сафарларда бўлганмиз. Аммо бу галгидек тилбилмаслик қийинчилигига дучор бўлмаганмиз. Яхшиямки, Нью-Йоркнинг Кеннеди номидаги катта аэропорт атрофида Американинг бошқа штатларига учадиган аэропортлар жойлашган. Уларни халқасимон шаклда доимий айланиб юрадиган бепул автобус боғлаб туради. Икки бор айланиб чиққандан сўнг, Ниҳоят Вашингтонга билет олишга эришдик. Тайёра Нью-Йоркдан Америка пойтахтига бир соату 15 дақиқада етказди.

Аэропорт биз учун шаҳарчадек туюлди. Курсатилган «Шаротон» меҳмонхонасига таксида етиб бордик. Биз муддатдан аввал борганимиз учун меҳмонхона хизматчилари бизни бошқасига «Димонплаз»га таксида жўнатди. Такси хайдовчиси бизни маъмурият билан учраштириб,жойлаштириб кетди. Икки кундан сўнг маҳсус автобус келиб, шу ерда йиғилган барча меҳмонларни «Шаротон» меҳмонхонасига олиб кетди, биз тезгина жойлашдик. Хонада шарқликларга хос чой, кофе ичиш имконлари бор. Қурултой меҳмонхонанинг ўзида бўлди. Унда 115 мамлакатдан келган 2000 дан ортиқ делегат қатнашди. Кенгаш залининг катталигини унда қатнашувчилар сонидан ҳам билса бўлади. Нотиқ минбарда гапирса - икки томонда - экранда кўриниб туради. Қурултой икки йирик халқаро Федерациянинг қўшилиши ҳамда Уставга киритиладиган ўзгартишлар масаласини кўрди, Федерациянинг янги Президентини сайлади. Биз қурултойнинг биринчи ва учинчи куни қатнашдик. Бўш вақтимизда Вашингтон билан танишдик, аммо марказда жойлашган мусулмонлар масжиди - Жомесини кўролмадик. Масжид ўтган асрда қурилган экан, жума кунлари намозхонлар билан гавжум бўлади дейишди.

Кенг кўчалар, муҳташам майдонлар - ҳаммаёқ ям-яшил, ҳаммаёқда дарахтлар. Оқ уйни, Пентагонни, Капитолийни бориб кўрдик.

Америкага бориб унинг демократияси тўғрисида гапирмаса бўлмас. Демократиянинг бошланиши - икки киши юзма-юз туриб гаплашганда суҳбатдошнинг, сиз билан гаплашаётган кишининг сўзини оҳиригача сабру бардош билан тинглаш-бирламчи шарт экан. Кейин, ўша суҳбатдошнинг сўзини, фикрини англашга, тушунишга интилиш иккиламчи шарт. Мабодо баён этилган фикр сизникидан фарқ қилгудек бўлса, жиззакилик қилмай, босиқлик билан уни мустақил бир шахснинг - инсоннинг фикри деб баҳолаш учинчи шарт ҳисобланади.

Фикрларимиз бир бирига қарама-қарши бўлиб қолди деб, димоқ-фироқ қилиб юришмайди. Менинг мустақил фикрим бўлганда, нечун унинг мустақил фикри бўлмасин? Шундоқ бўлиши яхши, шундоқ бўлиши табиий эмасми? Американликлар шундоқ деб ўйлашади.

Демократия қонунга суянади. Демократик жамиятда қонун олдида катта-кичик баробар. Аммо қонуннинг суянчиғи- давлат.

Яна шуни ҳам айтиш керакки, мулкдорларни ҳар мақомга йўргалатиб бўлмайди. Мулкдорлар фақат қонунни танийди, қонунга таянади ва қонунга бўйсуниб иш кўради. Америкада ҳамиша икки буюк қудрат ҳукмрон: хур фикр ва эркин ташаббус. Ана шу нарса ҳаммани оханграбодай ўзига тортиб туради.

Американинг тараққиёти ҳақида ўйлаганимда бир фикр миямга келаверади. Американликлар ҳамиша асосий иш билан банд бўлишади. Умрни майда-чуйдаларга сарф этишмайди. Асосий ишни қойил қилиб, пул, маблағ топишади. Пул, маблағ бор экан, Америкада муаммо йўқ десам, муболаға қилаяпти деб ўйламанг. Биз-чи, баъзиларимиз асосий иш билан қўлимиз текканда шугулланамиз. Қачон қараманг, майда-чуйда юмушлар — у икир-чикир ташвишларга қумилиб юрамиз. Американликлар - очиқ чеҳра, сертабассум халқ экан. Қачон қараманг, қулиб гапиришади. Саволга ёқимтой қиёфага кириб, табассум ила жавоб бериш - доимий одат.

Кўчаларни сайр этаркансиз, олмахонлар гизиллаб оёгингиз остидан ўтиб қолишади. Қушлар ва хайвонлар одамлардан чўчимайди. Бу ҳам бир кўрсаткич, жамият иқлимидан бир аломат.

Америкада бўлмаган ҳамкасбларимга у ерда бўлиш насиб этсин деб, ҳикоямга нуқта қўяман.

Н.ҚОСИМОВ,
Республика кимё саноати тармоғи ходимлари Марказий Қўмитаси раиси.

ОЛИМПИЗМ ҒОЯЛАРИНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

(Давоми. Боши 1-бетда)

Бу — янги автомобил йўллари, халқаро аэропорт, беш юлдузли меҳмонхоналар, замонавий алоқа воситалари демакдир. Сеул Олимпиададан сўнг қай даражада ўзгариб кетганлигига бир назар ташланг. Олимпиада ўйинлари ўтказилгунига қадар уни кўплар билмасди, ахир. Такрор айтаман, Олимпиадани ўтказиш ғояси айтилган, аммо биз Халқаро Олимпиада Қўмитасига расмий илтмосномани ҳали юборган эмасмиз.

— Мамлакатимиздаги Олимпиада ҳаракати билан боғлиқ вазифаларга қисқача тўхталиб ўтишингизни истардик...

— Олимпизм спортни маданият ва таълим билан бирлаштиради, кишиларда соғлом турмуш тарзини шакллантиради, айни пайтда яхши намуналардан, сарфланган куч-ғайратлардан чексиз қувонч ва мамнуният ҳосил қилади, олижаноб ахлоқий меъёрни ҳурматлаш ва уларга риоя этишга ўргатади. Олимпиада ҳаракатининг асосий вазифаларидан бири — жисмоний тарбия ва спорт ёрдамида ёшларни тарбиялашдан, энг яхши тенглик муҳитини яратишдан иборатдир. Биз бу ҳаракатни ҳамма чоралар билан қўллаб-қувватлашимиз, уни юксак поғонага кўтаришимиз, спорт билан шуғулланишни ҳеч қандай камситилишларсиз ҳамда Олимпиада руҳида рағбатлантиришимиз лозим. Бир-бирини тушуниш, дўстлик, ҳамкорлик ва ҳалол беллашиш — булар Олимпиаданинг асл рухи эканлиги ҳаммага аён.

Биз спортнинг оммавий турларини, халқ ўйинларини ҳам кенг ёйишимиз зарур. Ногиронлар ўртасида жисмоний тарбия ва спорт машғулотларини ташкил этиш ишларига ёрдам беришимиз керак. «Энг муҳими ғалаба эмас, балки мусобақада қатнашишдир» шиорини асло унутмаслик лозим. Олимпия хартиясига мувофиқ биз спорт соҳасидаги ҳар қандай шаклдаги камситилишлар вазуравонликка қарши, шунингдек, ХОҚ томонидан тақиқланган дориларни қўллаш ва бошқа хил ҳаракатларга қарши кураш олиб борамиз. Ўз шиоримиз остида семинарлар ва бошқа маданий тадбирларни мунтазам равишда ўтказиб турамиз, фаолияти Олимпия таълимоти билан боғлиқ бўлган муассасаларни туза бошлаймиз.

— Олимпиада ҳаракати ажойиб ғояларни ўзида мужассамлаштирган. Унинг расмий шиори: «Узоқроқ. Баландроқ. Кучлироқ»дир. Буюк спортчилар Олимпиада ўйинларида ажойиб натижаларни кўрсатадилар, инсон жисмоний камолотига хос юксак маҳорат ва беқиёс парвозни намойиш этадилар. Аммо, оммавий спорт ва жисмоний тарбия ҳам мавжуд. Ҳали бу соҳада ҳамма ишлар қилинди, деб бўлмайди. Республика касаба уюшмалари Федерациясининг кейинги анжуманида халқ саломатлигини мустаҳкамлаш масаласига ҳам батафсил тўхтаб ўтилди. Собиржон Собитович, Миллий Олимпия Қўмитасининг Президенти сифатида мазкур муаммога қандай қарайсиз?

— Тўғрисини айтганда, бу — устивор муаммолардан биридир, албатта. Афсуски, собиқ Совет Иттифоқи давридаёқ биздаги ҳамма иншоотлар, ўйингоҳлар идораларга тақсимланиб берилган эди. касаба уюшмаларининг ўз ўйингоҳлари, армиячиларнинг ўз спорт иншоотлари бор эди ва ҳоказо. Спорт тури сифатида сузиш иншоотлари касаба уюшмаларига биркитилганди. Оқибатда нима бўлди денг? Давлат спорт қўмитаси масалан, сув спорти саройини таъмирлаш учун маблағ ажрата олмайди, чунки Митрофанов номли бу иншоот касаба уюшмалари балансида.

— Митрофанов номли сув спорти саройи ҳозир жуда ачинарли аҳволда, шундай эмасми?

— Тўғри айтасиз, худди шундай. ўзингиз ўйлаб кўринг: у 60-йилларда қурилган, шундан бери бирон марта ҳам таъмирланган эмас. Худди шунингдек марказий «Пахтакор» ўйингоҳи ҳам қайта қурилмаяпти, у 50-йиллар охирида қурилган, ахир. Бу ноёб иншоотни қайта қуриш хусусида ҳозир тегишли фармойиш бор. Бундай иншоотлардан фойдаланиш ва уларни сақлаб туриш ҳозир жуда қийин, нега деганда, электр қуввати ва алоқа воситаларидан фойдаланиш ҳақи кўп даражада ортиб кетган. Бунинг устига солиқлар миқдори усиб боряпти. Бунда битта йўл бор: пул топишни ўрганиш ва спорт муассасаларига имтиёзли солиқларни жорий этиш керак.

Ҳозир бизда спорт заллари, ўйингоҳлар ва спорт анжомлари сира етишмайди. Менинг шахсий фикрим шуки, ҳамма нарсани битта қўлга топшириш керак. «Меҳнат заҳиралари» ўйингоҳини бошқа вазирликка беришдику, ахир. Хуш, оқибатда нима бўлди? ишлар унгидан келди, армиячиларда ўйингоҳни яхши сақлаш имконияти кўпроқдир. Ўйиноқ йўқ бўлиб кетмади, у одамлар фойдаланиши учун сақлаб қолинди. Имтиёзли солиқлар масаласига келганда эса, биз бу ҳақда Олий Мажлиснинг тегишли қонунчилик қўмитаси олдига масала қўяяпмиз. Мақсадга эришишга ҳаракат қиламиз.

Бу соҳада яна битта йўл мавжуд: спортнинг олимпиада дастурига кирувчи 28 та турини биттадан Тошкентдаги ёки республикадаги энг йирик корхоналар ҳамда биржаларга бириктириб қўйиш мақсадга мувофиқ бўлар эди, деб ўйлайман. Бу ўринда Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси ижобий намунаси диққатга сазовордир, у футболга муваффақиятли равишда бошчилик қилмоқда.

— Олимпия хартиясидан. Олимпиада ҳаракати фаолияти доимий ва кўп жиҳатли тусга эга бўлиб, спортчиларни Олимпиада ўйинлари каби улкан спорт байрамларида жипслаштириш бу фаолиятнинг чўққиси ҳисобланади.

— Биз оммавий спортта асосий диққат-эътиборни қаратадиган жамғармалар, ҳайри-эҳсон ташкилотларини тузиш ва уларни қўллаб-қувватлаш ишларини давом эттирамиз. Хайрия ишларида қатнашамиз — деди суҳбат охирида. С. С. Рузиев. — Ногирон болаларга ёрдам берилишини ташкилаштириш, МОҚ манфаатлари доирасига кирувчи спорт федерациялари ўртасида тажриба алмашишга бағишланган конференция ва семинарларни ўтказишда фаол иштирок этамиз. Ёшларга кирувчи спорт федерациялари ўртасида Олимпиада кунини ўтказиш ана шу ишларга оммавий ҳаракатлар жамлаган киради. Бу тадбир республикамизда учинчи марта ўтказилмоқда, унда 30 минтга яқин одам қатнашади. Бу Узбекистонда спортнинг оммавийлигини ва кенг тарқалганлигини кўрсатмайдими? Хуллас Олимпиада ўйинларида муваффақиятли иштирок этиш — бизнинг бугунги кундаги асосий мақсадимиздир.

«ШАРҚШУНОСЛИК» МАЖМУАСИНИНГ 6-СОНИ

«Шарқшунослик» мажмуасининг навбатдаги сони нашрдан чиқди. Рост, бу мажмуа бир қадар эл назарига тушиб, китобхонлар меҳрини ҳам қозонди, уни мотолаа қиладиганлар борган сари кўпайиб бормоқда. Мажмуа 1990-йилдан бери ҳар йили ўн босма табоқ ҳажмида нашр этилади. 1995 йилгси эса ўн бир босма табоқ ҳажмда нашр этилди.

Яқинда Узбекистон Фанлар Академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институтининг бир гуруҳ олимлари Японияга таклиф қилинган эдилар. Улар Токио университетини зиёрат қилганларида, у ернинг кутубхонасида ҳам бўлганлар. Шунда буларга Тошкентда нашр этиладиган махсус мўқовалаб қўйилган «Шарқшунослик» мажмуасининг бешта сонини кўрсатишибди. Албатта, улар бу билан, биз сизларнинг илмий асарларингиздан хабардормиз, демоқчи бўлишган.

Японияда ҳам узбек тили ва бу тилда нашр этиладиган асарлар урганилар экан. Бизнинг ходимларимиз билан соф узбек тилида сузлашадиган одамлар ва бу улка тили ва адабиёти, тарих ва маданияти билан қизиқадиган илмий ходимлар мавжуд экан.

Шарқшунослик фани куп қиррали фан. Шу сабабли мажмуамиз ҳам бир неча бўлимлардан иборат. Бўлардан бир қисми манбашунослик соҳасига бағишланган бўлиб, унда кўҳна ва бой тарихимиз, маданиятимизга оид нодир қўлёзма асарлар ва уларнинг муаллифлари тўғрисида кенг маълумотлар берилган. Масалан, Ройиқ Баҳодировнинг «ХIУ-ХУI асрларда мусулмон шарқида илмлар классификацияси - таснифи масаласининг ёритилиши» Ш.Камолуддиновнинг «Турк ҳоқони даврида маликалар» мақолаларида янги ва муҳим масалалар таҳлил қилинади.

Академиянинг Шарқшунослик институти хазинасида анча-мунча қадимги қўлёзмалар сақланади. Буларнинг ичида 527-«а» рақамли қўлёзманинг узига ҳос аҳамияти бор. Бу ҳужжат Узбекистонда сақланадиган қадимги ҳужжатларнинг энг эскиси ҳисобланади. Бунда Амир Исмоил Сомоний ҳукмронлик йиллари 892-907/ Бухоро тевараГидаги буш ерларни ва ҳатто баъзи қишлоқларни сотиб олиб, уз авлодларига вақф қилиб қолдирганлигини курамиз. Бу хил вақф ҳужжатлари Тошкентнинг Марказий Давлат архивида ҳам мавжуд. Шуларга қизиққанлар «Шарқшунослик» мажмуасида институтнинг илмий ходими М. Усанованинг «Исмоил Сомоний вақфномаси» деган мақоласидан маълумот олиши мумкин.

Бундан ташқари мажмуада тарих фанлари номзоди Ғолиба Жўраеванинг «Ноёб вақфнома» деган мақоласи ҳам берилган. Бундаги ҳужжатда муаллиф Узбекистон билан чегарадош, ҳозир Афгонистон ҳудудига кирадиган Балх вилояти ерлари ҳақида маълумотлар берилади, ҳужжатда Балхдаги маданий ҳаёт, уларда мавжуд бўлган дўконлар, мойжувоз, қандолатпазлик,буёқчилик каби бир қатор ҳунармандчилик касблари ҳақида маълумотлар берилган.

Академиянинг Шарқшунослик институти бўлим мудири, тарих фанлари номзоди Омонулла Бўриев «Улуғбекка суюргол қилинган ерлар» ҳақида ҳикоя қилади. Маълум бўлишича, Амир Темур ўз давлатида садоқат билан хизмат қилган одамларга, саркардаларга ва ҳатто ўз фарзандларига ҳам суюргол тариқасида ерлар бўлиб берган. Манбаларнинг кўрсатишича, Тошкент, Сайрам, Ашпара ва Жата вилоятлари ҳамда Хитойгача бўлган ерлар Улуғбекка ажратилган. Ҳозирги Андижон, Ахсикат, Тороз ва Қашқарни то Ҳўтангача амирзода Иброҳим Султонга берган.

Мажмуада институтнинг катта илмий ходими, тарих фанлари номзоди Азамат Зиеев Ҳиндистон тарихига доир «ХУI-ХУII асрлар форсийзабон тарихнавислиги ҳусусида», Нурғали Тошевнинг «Жувайний ва унинг «Тарихи жаҳонгушо» асари, Ғулом Каримовнинг «Мунтахаб ут-таворих Муиний» асарида мавжуд турк-мўғул ҳарбий атамалар ҳусусида», Ф.Ҳамутхонованинг «Ас-Сайфий Қазвинийнинг «Нафоис ал-маорис тазкираси», Акром Ҳабибуллаевнинг «ал-Мутарризий ва унинг «ал-мўғриб» асари», Н.Элмуродовнинг суриялик йирик олим ва сайёҳ Ёқут ал-Ҳамавийнинг «Муъжам ал-удабо» («Адиблар луғати») китоби асосида ёзган мақоласида бир қатор арабийнавис шоирлар ижодига тўхтаб ўтилади.

Замонавий масалалар қисмидаги мақолаларда Д.Валиева, М.Ёвқочеванинг «Узбекистонда эроншунослик», Н.Хон, Д.Ҳошимова ва Ҳ.Бўриев мақолаларида шарқ тарихининг ҳаққоний ёритилиши, урду адабиётида ҳаҳвиет сарчашмалари, узбек халқи этногенези масаласи каби муҳим масалаларни ёритишга ҳаракат қилинган.

Мамлакатлар, одатлар, воқеалар қисмидаги мақолалар ҳам ўқувчилар диқкатини узига жалб қилади. Чунончи, профессор Илес Ҳошимов «Сигир иззати икромда» мақоласида ҳиндларда бўлган турли хил одатларга тўхталган. Яна туролар, тунгонлар, солор, хитой атамаси ҳақида бобурийлар давлатининг таниқли кишилари, машҳур аждодларимиз фаолияти, эзгу ишлари ва жасоратлари ҳақида ҳикоя қилинадиган мақолалар берилган.

Атоқли шарқшуносларнинг бўлими Шарқшунослик институтида ижод қилган, ўз соҳаси бўйича машҳур ҳотирасига бағишланиб, унда бу хил шарқшунос олимларнинг фанга қўшган ҳизматлари ҳақида сўз юритилган.

Мажмуанинг ахборотлар, «Сўз мулки» номли сўнгги қисмлари ҳам ўқувчилар учун анча янги, қизиқарли маълумотлар беради.

Умуман олганда «Шарқшунослик» мажмуасининг 6-сони, шубҳасиз, мухлислар эътиборини қозонади.

Абдусодиқ ИРИСОВ.
«Шарқшунослик» мажмуаси бош муҳаррири ўринбосари.

Сиз учун танланган мавзу

Спиртли ичимликларни суиистеъмол қилиш - яъни алкоголизм асаб ва руҳий саломатликни тахликага солувчи ғоят хафвли иллатдир. Ичкилик билан одам танасига кирган алкогол бош мия ҳужайраларига тез сўрилади. Спиртда осон эрийдиган кўплаб ёғ моддалари-липидлар бунинг асосий сабабчиларидир. Нерв ҳужайралари (нейронлар)га ўтаркан, алкогол улар фаолиятини кескин равишда бузиб юборади. Ичкиликка муккасидан берилиш эса, нафақат нейронлар фаолиятининг функционал ва таркибий бузилиши, балки уларнинг кўплаб нобуд бўлишига олиб келади.

АЛКОГОЛ ВА САЛОМАТЛИК

Шу ўринда инсон танасининг бошқа барча ҳужайраларидан бош мия пустлоғи нейронларини ажратиб турадиган муҳим хусуситларидан бирига эътиборингизни жалб этишни истардик. Танамизнинг ҳужайралари одатда ҳаётий жараёнлар мобайнида доимо кўпайиб ва емирилиб боради. Бош мия пустлоғи ҳужайралари эса, етти ёшлар да кўпайишдан тўхтайди ҳамда етуклик ёшида эса аста-секин нобуд бўла боради. Зарарланган ёки касалланган ҳужайралар бошқа аъзоларидагидек қайта тикланмайди.

Олимларнинг таъкидлашича, алкогол билан ҳар бир жиддий заҳарланишдан мия пустлоғидаги 20 минг нейрон нобуд бўлади. Бироқ улар миқдорининг баҳоят кўплиги (14 млрдга яқин) ва соғлом ҳужайраларнинг нобуд бўлганлари вазифасини узига олиш қобилияти туфайли ичкиликка берилган одамнинг асаб-руҳий ҳолатининг бузилиши дарҳол кўзга ташланмайди. Ичкиликка мубтало бўлганлар, ҳоҳлайдиларми-йўқми мия ҳужайраларининг ҳар сафар аввалгидан кўпроқ нобуд бўла бошлашига йўл қўядилар. Уларнинг ақлий қобилиятлари ҳам шунга мувофиқ равишда пасайиб боради. Бунинг сабабини таҳлил этайлик.

Алкогол таъсиридан мия пустлоғи ҳужайраларининг қувват заҳиралари камаяди, улар фаолиятига путур етади. Сўнгги вақтларда аниқланишича, алкогол энг аввало асаб тизими фаолиятида етакчи аҳамиятга эга бўлган нейропептид ва катехоламинларни емиради. Ичкиликка берилган кишиларнинг мияси текширилганда, уларнинг мияси бужмайиб, жуда кўп нерв ҳужайралари нобуд бўлиб кетганлиги маълум бўлади. Шунингдек уларнинг мия қон-томирлари ҳам кеслиятидаги жиддий узгаришлар оқибатида кўпинча ҳомила ривожида рўй берувчи оғир ҳолатлар шу ҳомилага алкогол салбий таъсири аломатларидир. Алкогол таъсири туфайли туғилганидан бир неча кун кейинроқ нобуд бўлган гўдаклар мияси кўздан кечирилганда, унинг зичланган юзаси ғадир-будир бўлиб кетгани, эгатлар сони камайгани яққол намоён бўлади. Бош мия пустлоғи ҳам чала ривожланганлиги кўринади.

Олимлар ақли заиф болаларнинг 55-60 фоизи ичкиликбозликка мубтало бўлган ота-онлардан туғилишини аниқлашган. Инсон ҳаётини чуқур урганган Л. Н. Тостой: «Ичкилик одамлар соғлигини барбод қилади, ақлий қобилиятларнинг, оила равнақининг заволидир. Ҳаммасидан ёмони, эса — одамлар қалбини забт этиб, улар наслини қуритади», — дегандиг.

Ота ёки онанинг қай бири ичкиликни суистеъмол қилса ҳам, улардан туғиладиган зурриёд ақли заиф бўлиши мумкин. Таниқли олим С. И. Гальперин мингдаб ақли заиф болаларни урганиб, уларнинг тахминан ярми ичкиликбоз оналар фарзанди, 6,5 фоизининг отаси ҳам, онаси ҳам алкоголиклар экани, 5,5 фоиз болалар мастликда пайдо бўлганлигини аниқлаганди.

Эр-хотининг ҳар иккаловси мастлигида ҳомила бўлиши, шунингдек: ҳомиладорлик кезлари спиртли ичимлик истеъмол қилиш кин узгаришларга учраганлигини кўрамиз, Уларнинг деворлари мустаҳкамлиги, салга синадиган бўлиб қолади, артериялар атрофига қон қуйилади.

Алкогол айниқса ҳомила миясига ҳалокатли таъсир қилади. Ҳомила она қорнида ривожланиши давомида унинг мия ҳужайралари ҳаракатида нуқсонлар пайдо бўлади. Нерв ҳужайралари фаоқирлаш қобилияти ва ишчанлик даражаси пасаяди. Ҳали еш, кучқувватга тўла навқирон одамда ичкиликка муккасидан берилиш оқибатида касб — малакасининг ҳам ўсиши тақатақ тўхтайди. У мутахассис сифатида такомиллашувдан тўхтабгина қолмай, ўзининг олдинги тупланган билим ва тажрибасини ҳам унута бошлайди, ўзи уқиб олмаслиги билан бирга, ўзгаларга тажрибасини ўргатишга ҳам қурби етмайди.

Ичувчилар учун хос бўлган асаб бузилишларининг ёркин ифодаси алкоголик полиневропатия хасталигидир. Сиртқи (периферик) асаб толаларининг кўплаб жароҳатланишига полиневропатия дейилади. Кўпинча биринчи навбатда одамнинг оёқлари зарарланади. Одамда узоқ вақт босиб ўтириб, оёғи увишганда пайдо бўладиган санчиқларга ўхшаш ёқимсиз ҳиссиётлар юзага келади. кейин оёқларида, айниқса, унинг кафтларида қичишиш пайдо бўлади ва ниҳоят сезги ҳисси йўқола боради. Болдир мушакларни босганда, шунингдек, ҳаракат чоғида оғриқ кучаяди. Вақт ўтиши билан оёқларнинг толиқиши кучаяди ва бора-бора бемор юрмай қўяди. Оёқ мушаклари ҳилвиллаб, бушашиб, кафтлар пастга осилиб қолади. Ичувчиларда вино спиртининг орқа мия асосларига заҳарли таъсири туфайли бел оғриқлари тез пайдо бўлади. Бундай оғриқларнинг пайдо бўлиши учун сал совқотиш, оғир қутариш ёки беҳосдан бирон томонга ноўнгай тўғилажак зурриёд учун айниқса ҳавфлидир. Дастлабки 7-9 ҳафта давомида ичилган озгина спиртли ичимлик ҳам ҳомилага заҳарли таъсир ўтказади.

Бундан ташқари у йўлдош орқали ҳомилага турли заҳарли моддаларнинг ўтишига сабабчи бўлади. Гўдаклар заифлашган асаб тизими билан туғилади. Ичкиликни суиистеъмол қилувчи ота-оналар қасддан нафақат ўзларининг, балки зурриёдларининг ҳам асаб тизимини заҳарлайдилар.

Ичкиликни суиистеъмол қилиш эртами-кечми, барибир, инсон ақлий қобилиятининг пасайишига олиб келади. Энг аввало, бу янги билимларни ўзлаштира олмасликда намоён бўлади, киши ижодий ўсишдан тўхтайди. Кейин эса, хотира заифлашади бурилиб юборилишнинг ўзи кифоя қилади.

Алкоголик полиневропатия хасталиги баъзан руҳий чекинишлар билан кечади. Тиббиётда буни Корсаков синдроми деб аталади. Ушбу хасталик хотиранинг бузилиши ва полиневропатиянинг ўзига хос қўшилиши билан ифодаланади. Бундай беморлар юз бераётган воқеаларни мутлақо англай олмайдилар, атроф-теваракка диққатларини жамлай олмайдилар, ўз ҳоналари, кроватлари, ҳатто узларини даволаётган шифокорни эслаб қололмайдилар. Лекин аксинча, ўтган йиллардаги ҳаётларида рўй берган воқеалар санасини, одамлар номларини, турли ҳаётий вазиятларни яхши эслашади.

Алкогол миянинг қон томирларига бевосита таъсир кўрсатиб, унинг деворларида ўзгаришлар пайдо қилади, бевосита таъсири билан эса, асаб бошқарувини издан чиқаради. Алкогол таъсирида қоннинг ёпишқоқлиги ва ивувчанлиги ортади. Томирларда атеросклеротик тошмалар бўлганда, қон лаҳталари пайдо бўлиб, томирларда тиқинлар ҳосил бўлишига қулай шароит яратилади. Қон келмай қолган нерв тўқималари бутунлай улади. Қонда этанол миқдори қанча кўп бўлса, унинг таркиби шунчалик ўзгаради.

Ичкиликни суиистеъмол қилувчилар орасида инсульт хасталиги кўпроқ учрайди. Ичкиликдан мия қон-томирининг ўтказувчанлиги ортиб, қон томиридан мия моддасига сингади ва унинг у ёки бу қисмини жароҳатлайди. Соппа соғ юрган одам тўсатдан ҳушсиз келиб йиқилади оёқ-қўллари фалаж бўлиб қолади. Одатда даст

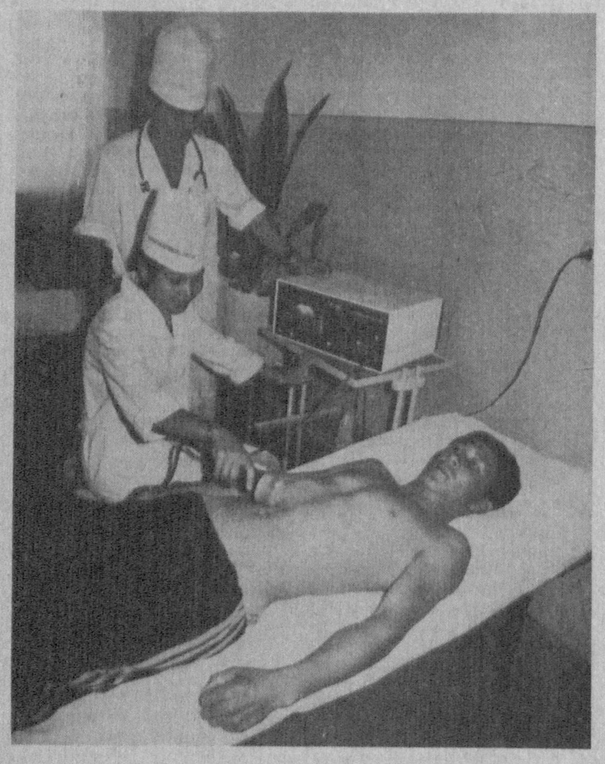

Сурхондарё вилоятидаги Учқизил сув омборининг хушманзара қиргоқларида республика физиотерапия ва соғломлаштириш илмий-текшириш институти Термиз филиалининг қуркам бинолари қад ростлаган. Мазкур шифо масканида 180 беморнинг даволаниб, ҳордиқ чиқаришлари учун шарт-шароитлар яратилган бўлиб, кенг, ёруғ хоналар, замонавий даволаш ва ташхис анжомлари даволанувчилар хизматида. Сув, ҳаво, денгиз суви, қумли ванналар, саунатерапия - шулар жумласидандир. Шифо маскани яқинида очилган маъданли сув манбалари даволанувчиларга қўл келаётир.

Фақат мазкур шифо масканидагина тузли горларда даволаш йўлга қўйилган. Эндиликда сурункали бронхит, бронхиал астма, аллергик хасталикларга чалинганлар шифо топмоқдалар.

Суратларда: Учқизилнинг сулим қиргоғидаги шифо маскани.

Врач Элмурод Нуров ва ҳамшира Назира Минилмуродовалар беморни ультратовуш ёрдамида текширмоқдалар.

Р.ШАГАЕВ сурати.

Дил изҳори

МИННАТДОРМИЗ

Янги йил оиламизга узгача қувонч олиб келди. Бозор иқтисодиёти муносабати билан нарх-наво ошиб, қўлга тушган пул рузгордан ортмаётгани кўпчиликка сир эмас. Шу сабабли биз ҳам утган йил учун бирорта газета-журналга ёзилолмай қолган эдик.

Оққўрғон тумани халқ таълими бўлими касаба уюшма қўмитаси ташаббуси билан бултур пахта йигим-теримида фаол иштирок этган илғор теримчилар, жамоатчи нафақахўрлар ва бир гуруҳ халқ таълими ходимларини «Ишонч» газетасига бепул обуна қилдиришди. Улар орасида «Уқитувчи» зарбдор бригадасининг илғор теримчилари 12-боғча тарбиячиси Муборак Шерқулова, 23-мактаб уқитувчиси Ғайрат Маманазаров, 27-мактаб уқитувчиси Муҳаббат Шербоева, 43-мактаб уқитувчиси Шаҳло Турдибекова, 31-мактаб уқитувчиси Олим Ражапов, нафақахўрлар В.Цедейко (11-мактаб), Моҳира Мансурова (10-мактаб) ва халқ таълими бўлими ходимлари Ҳасан Ўсаров, Муҳиддин Убайдуллаев, Малика Муҳамедова, Давлатой Мирзабоева ва бошқалар бор. Айни кунда «Ишонч» газетаси оққўрғонлик мухлисларнинг севимли нашрига айланган. Қизиқарли, ранг-баранг, сермазмун мақолалар кексаю ёшга манзур бўлмоқда.

Бизга ана шундай имкониятни яратиб, вақтли матбуот янгиликларидан хабардор бўлишимизни таъминлаган туман халқ таълими бўлими касаба уюшма қўмитаси ва унинг раиси Насиба Мажидовага газета орқали миннатдорчилигимизни изҳор этмоқчимиз.

Тиллабек МАРЗААҲМАД ўғли,
Минаурбек МУРОД ўғли,
нафақахўрлар.

ҒАЛАТИ ТАШРИФ

Соат 12 га занг урди. Ойнаи жаҳон дикторлари томошабинларни Янги йил билан табриклашди, сунг байрам базми бошланиб кетди.

Замира хола кичик ўғли Бахтиёр ва кичик келини Ёрқиной билан Янги йил кутишарди. Шу пайт эшик қўнғироғи жирингладди. Замира хола шоша-пиша эшик ёнига келиб:

— Ким у? — деб суради.

— Холажон, очинг эшитингизни. Бу биз — Қорбобо билан Қорқиз. Сизга совға-саломлар олиб келдик, — деган овоз эшитилди ташқаридан.

Эшик очилганда чиндан ҳам Қорбобо билан Қорқиз турарди. Улар очиқ чеҳра билан, самимий саломлашишди. Замира хола уларни ичкарига таклиф қилди. Қорбобо билан Қорқиз йўлакка киришди.

— Қани, марҳамат, бир пиёла чой ичиб кетинглар, — қистай бошлади Замира хола.

— Илтифотингиз учун раҳмат, холажон. Шошиб турибмиз, вақтимиз йўқ. Ҳали кўп жойларни айланишимиз, яхши одамларга совға улашишимиз керак, кучада машинамиз кутиб турибди, — деди Қорбобо узрини айтиб.

Сунгра у елкасидаги қопини аста полга қўйиб, ичидан целлофан халтага чиройли қилиб ураланган совғани олди ва холага узатди.

— Бу Сизга, бир кўйлаклик материал билан иссиқ тивит румол, — деди у мулойимлик билан. Замира хола ҳайратдан нима дейишини ҳам билмасди. Қорбобо яна қоп ичига қўл узатди, ундан бирин-кетин бошқа совғаларни ҳам ола бошлади.

— Бу киши ҳойнаҳой ўғлингиз бўлса керак? — суради у нарида турган йигитга имо қилиб.

— Ҳа, кичик ўғлим, — жавоб қилди Замира хола.

— Бу киши келинингизми?

— Ҳа, шундай.

— Мана бу кўйлак ўғлингизга, бу чиройли сумкача эса келинингизга.

Бахтиёр билан Ёрқиной совғаларни олиб, миннатдорчилик билдиришди.

Шу пайт ичкаридан икки нафар жажжи ўғил болалар бирбирини қувиб, шовқин билан чиқиб келишди.

— Ие, неваларингиз ҳам борми? — суради Қорбобо ҳаяжонланиб. — Қани бери келинглар, азаматлар!

Болалар Қорбобога бараварига салом беришди. Қорбобо алик олди.

— Мана бу совғалар эса сизларга, — у қопидан қоғоз халтачаларга солинган ва учи қизил лента билан чиройли қилиб боғланган совғаларни олиб, болаларга берди. Улар эса «Раҳмат!» деганча хурсанд бўлиб, яна ичкарига чопқиллаб кириб кетишди.

— Ҳаммангизни Янги йил билан табриклайман! Энди бизга рухсат, — деди Қорбобо.

— Доим соғ бўлинг, узоқ умр кўринг, холажон, — деди Қорқиз.

Улар кеттач, Замира хола оила даврасида ўтириб, хаёл сурарди.

Сунг у:

— Ким юбордийкин буларни? Ким бўлса ҳам инсофли одам экан. Илоҳим барака топсин, — деди Бахтиёрга тикилиб.

— Акам юбормаганмикин? — суради кичик ўғли.

— Аканг совғасини доим ўзи билан бирга олиб келарди, — деди Замира хола иккиланиб.

— Э, бўлди. Уларни сиз ишлаган корхонадагилар юборишган. Кўп жойларда меҳнат фахрийларини совға-салом билан эслаб туришади. Бу — уларнинг иши. Сизни бир хурсанд қилишмоқчи бўлган-да, — деди Бахтиёр гуё жумбоқни ечгандай бўлиб.

— Балки шундайдир, — хаёл суриб деди Замира хола. — Лекин бир нарсага ҳайронман: ахир, бу совғалар озмунча пулга келмаган-ку. Ҳамма учун шунақа сарф-ҳаражат қилинса...

Улар бу жумбоқни ечолмай бош қотириб утиришганда телефон жиринглаб қолди. Трубкани Бахтиёр олди, ким биландир самимий саломлашди, янги йил билан табриклади. Сўнг онасига мурожаат қилиб:

— Онажон, Сизни Рустам акам сураяптилар, — деди.

Замира хола телефон трубкасини қулоғига тутди.

— Ассалому алайкум, онажон! Янги йилингиз муборак бўлсин. Бизнинг бахтимизга доимо соғ бўлинг.

— Ҳа, сенмисан, Рустам? Ваалайкум ассалом! Узингни ҳам, Шоирахон билан болаларингни ҳам табриклайман. Қалай, янги йилни яхши кутиб олдингларми? — Дуруст, дуруст. Кундузи соат иккиларга келинглар, ош дамлаб тураман, деди она. Ҳа, айтгандай эсимдан чиқаёзибди. Бизникига Қорбобо билан Қорқиз келиб, табриклаб кетишди. Совғалар беришди. Сизларникига ҳам боришдими?

— Онажон, жудаям соддасиз-да, — Рустамнинг қувноқ овози эшитилди телефон трубкасидан. — Ахир, Қорбобо мен, Қорқиз эса Шоирахон эди. Наҳотки танимаган бўлсангиз?

— Вой, буйингга қоқий! Узим ҳам ўйловдим-а Қорбобо билан Қорқизнинг овозлари сизларнинг овозларингизга ўхшаркан деб. Илоҳим омон бўлинглар. Совғаларинг учун раҳмат!

Замира холанинг чеҳраси қувончдан яна ҳам ёришиб кетди. Ўғли билан кичик келини эса унга тикилганча ҳайрон эдилар...

Темур ТУРСУН.

МУНАЖЖИМЛАР ТАВСИЯСИ

(15 — 21 январь ҳафтаси учун)

ДАЛВ (20.01-18.02) ойида туғилганлар учун бу ҳафта тинч-осойишта ўтиши кутилур. Бу кунларда доимий кундалик ишлар билан шуғулланиш мумкин. Бундан ташқари ўз соғлиғига ғамхўрлик, дам олиш, балиқ овига чиқишлар ҳам кўп манфаатлар келтирур. Мазкур ҳафтада ота-оналарни эслаб, агар улар ҳаёт бўлсалар уларни зиёрат қилиш, кўнгилларини овлаш, ҳурматларини жойига қўйиш, вафот этган бўлсалар эсга олиб хайр-эҳсон қилсалар, тенгсиз савобга эга бўладилар.

ҲУТ (21.02-21.03) ойида туғилганлар учун бу ҳафта бехосият келиши кутилур. Бунда иложи борича пул аралашадиган ишлардан тийилиб туриш, шартнома ва битимларга имзо қўйишдан сақланиш лозим. Бу кунларда имкони борича фарзандлар тарбияси ҳамда уларни маънавий камолотга етказиш билан шуғулланиш мақсадга мувофиқдир. Қолаверса яхшиларни зиёрат қилиш ва уларнинг суҳбатида бўлиш ҳам мазкур кунларнинг тинч ўтишига сабаб бўлур.

ҲАМАЛ (21.03-21.04) ойида туғилганлар учун бу ҳафта ўта омадли келиши кутилур. Иншоаллоҳ бу кунларда қилажак барча хайрли ишлари ниҳоясига етиб, кўзланган натижа ҳосил бўлур. Хусусан, маблағ борасида кўп хурсандчиликлар юз берур. Яъни савдодан кўзланган фойда бисёр келур. Мазкур кунлар сафарга чиқиш, тўй-ҳашамлар ўтказиш ва бошлиқлар ҳузурига киришлар ҳам жуда қувончли натижалар келтирурлар. Аллоҳ берган мол-дунёдан вақтида закот ва улушларни бериш бу омадларни яна ҳам баракали қилади.

САВР (22.04-20.05) ойида туғилганлар учун бу ҳафта давлат ва саодатга эришиш кунлари бўлиши кутилур. Бу кунларда душманлари устидан зафар топурлар. Юз беражак барча мушкулотлар осон бўлур ҳамда қанча ҳожатлари бўлса Аллоҳга илтижо қилсалар, иншоаллоҳ раво бўлур. Яшаш шароитлари яхшиланиб, ғам ва ташвишлардан иншоаллоҳ, ҳалос бўлғайлар. Бу омадлар барчаси Аллоҳнинг буйруқларини тўла адо қилиш ва ҳаром ишлардан сақланиш билан юз берур.

ЖАВЗО (21.05-21.06) ойида туғилганлар учун бу ҳафтанинг бошида бир оз тангдил ва паришонхотир бўлишлари кутилур. Ҳатто сабр қилишга ҳам тоқат қолмай, ғам ва ташвишга ботиш мумкин. Барча ноҳушликлар бошлаган ишларини тугата олмаганларидан ёки режа қилган мақсадларига эриша олмаганларидандир. Лекин бу ҳолат вақтинчалик бўлиб, агар бир оз сабр қилинса ва кўнгилни кенг қилинса, иншоаллоҳ, ҳамласи яхшилик билан тугар. Ишлари кундан кун ривож топиб, мақсадлари ижобат бўлур. Бунинг учун фақат ҳаромдан ҳазар қилиш ва бузуқчиликларга яқинлашмаслик лозим.

САРАТОН (22.06-22.07) ойида туғилганлар учун бу ҳафта тинч ва осойишта ўтиши кутилур. Бу кунларда оила бюджетида яхшигина ўзгариш бўлиши, бу билан бирга иш жойида ҳам қувончли воқеаларга шоҳид бўлиш мумкин. Мазкур ҳафта муҳаббатда ва кишилар қалбига йўл топишда кўп қулай фурсатдир. Ҳафта давомида Аллоҳ Таолонинг буйруқларида доимо бўлиш тинчлик, осойишталик ҳамда барқарорлик гаровидир.

АСАД (23.07-23.08) ойида туғилганлар учун бу ҳафтанинг аввалги икки куни нахс аралаш, қолган кунлари эса омадли келиши кутилур. Шунинг учун ҳафтанинг аввалги кунларида савдо ва янги бошланадиган ишларни тўхтатган кўп яхши бўлур. Бу кунларда оила ва иш жойида ҳам баъзи бир нохушликлар юз бериши мумкин. Шунинг учун бу борадаги муаммоларни ўта эҳтиёткорлик билан ҳал қилиш даркор. Мазкур кунлар сафарга чиқиш ва бошлиқлар ҳузурида бўлиш яхши натижалар келтиражак.

СУНБУЛА (23.08-22.09) ойида туғилганлар учун бу ҳафта омадли саналади. Савдо-сотиқ, иждоий ишлар билан шуғулланиш, сафарга чиқиш муваффақиятлар келтиради. Айниқса, орзу ният қилинган маросимларни ўтказиш учун ҳафта қулай келади. Яқин-йироқнинг қалбига йўл топиб, меҳрини қозониш ҳам тез ва осонлик билан рўёбга чиқар. Ҳайр-эҳсон беришлар ҳам маъқулдир.

МЕЗОН (23.09-22.10) ойи фарзандлари ҳаётида бу ҳафта катта ўзгаришлар бўлиши мумкин. Бу ўзгаришлар оилавий ҳаётда ёки хизмат соҳасида юз беради. Лекин молиявий соҳада бир оз омадсизлик сезилади. Ичкилик ичиш ва бузуқчиликка берилишдан йироқ юриш керак. Акс ҳолда юз берадиган ижобий ўзгаришлар тескари натижа бериши эҳтимолдан ҳоли эмас.

АҚРАБ (23.10-21.11) ойида туғилганлар учун бу ҳафтанинг аввалги икки куни омадли, қолган кунлари эса нохуш келиши кутилур. Шунинг учун дастлабки кунларда режадаги барча ишларни бажариш мумкин. Бу кунларда ишхонада ва оилада қувончли воқеаларга шоҳид бўладилар. Бундан ташқари муҳаббат борасида ҳам омад ёр бўлади. Аммо кейинги кунларда иложи борича пул аралашадиган барча ишларни тўхтатиб турган маъқул. Сафардан, маросимлар ўтказишдан тийилиб, бошлиқлар ҳузурига кирмаган маъқул.

ҚАВС (22.11-21.12) ойида туғилганлар учун бу ҳафта тинч ва осойишта ўтур. Деярли бирор эсда қоларли воқеа юз бермаслиги кутилур. Ҳафта давомида сафарга чиқиш ва маросимлар ўтказиш мумкин.

ЖАДДИ (22.12-19.01) ойида туғилганлар учун бу ҳафта тўла омад ҳафтаси бўлиши кутилур. Бу кунларда барча ишларни режадагидай бажариш мумкин. Хусусан, савдо-сотиқ ва ишлаб чиқаришдан катта фойда кўрилур. Ҳафта давомида сафарга чиқиш ва тўй-ҳашамлар ўтказиш мумкин.

ДУШАНБА, 15

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Профилактика муносабати билан 15 январь куни Узбекистон телевидениеси биринчи дастурининг кундузги курсатувлари УзТВ III канали орқали намойиш этилади.

ЎзТВ I

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Тупроғида ҳикмат гуллайди».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 2. «Биржа ва банк хабарлари».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 3. «Ватанни севмоқ иймондандир».
23.30 «Ахборот».
23.50 — 00.50 «Санъатга бахшида умр». Узбекистон халқ артисти Икрома Болтаева таваллудининг 80 йиллигига.

ЎзТВ II
АХБОРОТ-ДАМ ОЛИШ ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.40 «Палитра».
19.05 «Постфактум».
19.15 «Фармед».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Муъжиза». Дэвид Копперфильд.
20.15 «Мусиқий йўлка».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Курьер».
21.15 «...яна об-ҳаво ҳақида».
21.25 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм ҳақрамонлари билан учрашув.
21.55 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
22.20 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
23.10 — 00.10 «СПОРТ-ҚИТЪАСИ».

ЎзТВ III

6.30 «Ассалом, Узбекистон!».
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Узбекистон!» (давоми).
8.30 «Омад кулиб боққанда». Бадиий фильм.
9.55 «Тараққиет». Фарғона вилояти сув ҳўжалиги бошқармасига қарашли «Зилол» санаторийсининг иш фаолиятидан.
10.25 «Кувноқлар даврасида».
10.45 «Ўткан кундар»: асарнинг иккинчи умри». Кинокурсатув.
11.10 Дони Зокиров номидаги халқ чолғу оркестрининг концерти.
11.50 — 12.30 «Талабалик йилларим».

*

РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.20 — 21.40
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40 — 23.20

*

23.25 Янгиликлар.
23.30 — 24.00 «Кичик дебют». Кинорежиссер Баходир Музаффаров.

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
19.40 «Мультқарусель».
19.55 «Тафсилот».
20.10 «Қўмунчоқ».
20.40 «Тушен». Телефильм.
21.10 «Айчурэк» (қирғиз тилида).
21.50 «Театр саҳналарида».
22.20 «Спорт-тайм».
22.50 «Узинг ҳақингда сузлаб бер».
23.20 «Рақс — дўстлик элчиси».
23.55 — 00.05 «Шумтакалар».

СЕШАНБА, 16

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Узбекистон!». Тонги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Узбекистон!» (давоми).
8.30 «Санъатга бахшида умр». Узбекистон халқ артисти Икрома Болтаева таваллудининг 80 йиллигига.
9.30 «Узбектелефильм» курсатади: «Ҳунари бор хор бўлмас».
9.50 «Ёшлар билан юзма-юз».
10.30 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари.
11.00 Немис тили.
11.30 Узбекистон тарихи.
12.00 Алифбе байрами.
12.20 «Муҳаббатни куйлайди диллар». Мусиқий композиция.
12.50 — 13.20 «Жараён».

* * *

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Болалар учун. «Оқ руҳ».
18.30 «Ҳаракатда — баракат». Навоий «Автойўл» Давлат акционерлик уюшмаси фаолиятидан.
18.55 «Бугунги Европа».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Алпомиш авлодлари». Спорт дастури.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Адолат».
21.45 «Актерлар ва роллар». Узбекистон халқ артисти Гулоро Раҳимова.
23.00 Диққат, премьера: «Ҳаётимсан, футбол» («Узбектелефильм»).
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.50 — 00.20 Эстрада қушиқлари.

ЎзТВ II
АХБОРОТ-ДАМ ОЛИШ ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.35 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Бизнес уик».
20.05 «Мусиқий йўлка».
20.15 «АРТ—журнал».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Видеогид».
21.15 Эълонлар.
21.20 «Кинонигоҳ».
23.00 — 23.35 «СПОРТ-ҚИТЪАСИ».

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30 — 9.00
18.20 — 21.40
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40 — 23.20

*

23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.50 «Бу ажиб дунё».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
19.40 «Мультқарусель».
19.55 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.45 «Алламбало».
21.05 «Дурдаршан» телекомпаниясининг курсатувлари.
22.05 «Компьютер-ревю».
22.30 «Эллада».
23.10 «Оқ соя».
23.40 — 01.10 «Кинематограф».

ЧОРШАНБА, 17

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Узбекистон!». Тонги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Узбекистон!» (давоми).
8.30 «Актерлар ва роллар». Узбекистон халқ артисти Гулоро Раҳимова.
9.45 «Булоқлар кўз очганда».
10.10 «Ёшлар ижоди». Ҳамид Муллабоев.
10.30 Табиат. Сув — ҳаёт манбаи.
11.00 Алифбо сабоқлари.
11.30 Зоология. Қушлар синфи.
12.00 «Фахрийлар — фахримиз».
12.45 — 13.45 «Юксалиш йили». Видеоканал.

* * *

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Сеҳрли муйқалам».
18.30 «Мен туғилган тупроқ».
18.45 Спорт хабарномаси.
18.55 «Гул куп, чаман куп».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Иқтисодиет чорраҳаларида».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Унутилмас сатрлар». Суфи Оллоёр.
21.35 «Дил номалари». Томошабинларнинг хатлари асосида тайёрланган курсатув.
22.55 «Адашлар». Кинокурсатув.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.50 — 00.35 Бокс. Узбекистон чемпионати.

ЎзТВ II
АХБОРОТ-ДАМ ОЛИШ ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.40 «Дўстим, тулпор».
19.05 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Компьютер — Осиё».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм қаҳрамонлари билан учрашув.
21.25 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.45 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
22.35 — 23.35 «СПОРТ-ҚИТЪАСИ».

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30 — 9.00
18.20 — 21.40
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40 — 23.20

*

23.25 Янгиликлар.
23.30 — 00.15 «Табиат дунёси».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
19.40 «Мультқарусель».
19.55 «Кўл буйида». Бадиий фильм. 1-серия.
21.30 «Дидар» (қозоқ тилида).
22.10 «Тошкент оқшомида».
23.10 — 00.30 «Кўл буйида». Бадиий фильм. 2-серия.

ПАЙШАНБА, 18

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Узбекистон!». Тонги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Узбекистон!» (давоми).
8.30 «Дил номалари». Томошабинларнинг хатлари асосида тайёрланган курсатув.
9.50 «Инсон ва табиат».
10.30 Давлат ва ҳуқуқ асослари.
11.00 Ер ва диер тароналари.
11.30 Умумий биология.
12.00 Бокс бўйича Узбекистон чемпионати.
12.45 — 14.45 «Маърифат» видеоканали.

* * *

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Янги йил қувончлари».
18.40 «Тарихнинг ўқилмаган саҳифалари».
19.15 «Шъирият».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Юзма-юз».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Шаҳар бедарвоза эмас...».
21.55 Санъат усталарининг концерти.
22.30 «Бустон». Телевизион журнал.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.50 — 00.25 «Олам ва одам».

ЎзТВ II
АХБОРОТ-ДАМ ОЛИШ ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.35 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Автосалон».
20.10 «Хай Фай». («Юқори сифат»).
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Сизнинг услуб».
21.10 «Жаҳон киноси юлдузлари».
21.40 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
22.00 «Кинонигоҳ».
23.40 — 00.20 «СПОРТ-ҚИТЪАСИ».

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30 — 9.00
18.20 — 21.40
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40 — 23.20

*

23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.45 «Ялда» — 25 йил саҳнада».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
19.40 «Мультқарусель».
19.55 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.45 «Алламбало».
21.05 «Дурдаршан» телекомпаниясининг курсатувлари.
22.05 «Компьютер-ревю».
22.30 «Эллада».
23.10 «Оқ соя».
23.40 — 01.10 «Кинематограф».

ЖУМА, 19

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Узбекистон!». Тонги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Узбекистон!» (давоми).
8.30 «Бустон». Телевизион журнал.
9.25 «Нафосат шайдолари». Кинодастур.
9.55 «Оҳанглар оғушида». Узбекистонда хизмат курсатган артист Мирза Тоиров.
10.30 Физика.
11.00 Немис тили.
11.30 Математика.
12.00 «Ғазалхон ёшлигим».
12.40 — 13.10 «Қирқ ҳунар ҳам оз».

* * *

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Қушиғим, жон қушиғим».
18.55 «Фан фидойилари». Академик Иброҳим Ҳамробоев.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ҳаёт ва қонун».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 Муқимий лирикаси.
21.55 «Армон». Бадиий фильм.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.50 — 00.50 Бокс. Узбекистон чемпионати.

ЎзТВ II
АХБОРОТ-ДАМ ОЛИШ ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ривоят».
18.20 «Жума тақвими».
18.25 Телевизион фестиваль.
18.45 «Эртага — шанба».
19.00 «Оҳанглар оғушида».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «RAKS» қушиқлари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Тасвир».
21.20 «Таманно».
21.30 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.50 — 22.40 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30 — 9.00
18.20 — 21.40
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40 — 23.20

*

23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.50 «Жонли сайёра».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
19.40 «Мультқарусель».
19.55 «Фронт ортидаги фронт». Бадиий фильм. 1-серия.
21.20 «Бизнес-академия».
21.45 «Тиббиет Сиз учун».
22.15 «Рангинкамон» (тожик тилида).
22.55 — 00.20 «Фронт ортидаги фронт». Бадиий фильм. 2-серия.

ШАНБА, 20

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Узбекистон!». Тонги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Узбекистон!» (давоми).
8.30 «Чегара билмас санъат». Узбек киносининг 85 йиллигига бағишланган курсатув.
9.30 Бокс. Узбекистон чемпионати.
10.30 «Ёшлик» студияси. «Мактубларингизни ўқиб...».
11.00 Мактаб ўқувчилари учун. «Яшил чироқ».
12.00 «Хотира». Матниёз Юсупов.
13.15 «Футбол майдонларида».
13.55 — 15.00 «Сени излайман». Телевизион бадиий фильм.

* * *

18.00 «Кичкинтоймиз — гижингтоймиз».
18.45 Спорт хабарномаси.
18.55 «Оламга саёҳат». Кинокурсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Оқшом эртаклари.
20.00 «Узбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Бу ажиб дунё».
20.30 «Ахборот».
20.55 «Маърифатнома».
21.35 Муборак Рамазон туҳфаси: «Муҳаммадун Расуллуллоҳ». 2-фасл. 1-қисм.
22.45 Мумтоз куйлардан концерт.
23.20 «Тунги сеғду». Дам олиш кинодастури.

ЎзТВ II
АХБОРОТ-ДАМ ОЛИШ ТЕЛЕКАНАЛИ

9.00 «Мультфейерверк».
9.25 «Автосалон».
9.45 «Хай Фай» («Юқори сифат»).
10.00 «Сизнинг услуб».
10.15 «Жаҳон қиноси юлдузлари».
10.45 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
11.05 «Кинонигоҳ».
12.45 — 13.30 «СПОРТ-ҚИТЪАСИ».

* * *

18.00 «Мультфейерверк».
18.30 «Олам».
19.15 «Оҳанглар оғушида».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Ишингиз бароридан келсин!».
20.05 «Имкон чўққилари».
20.30 «Ахборот».
20.55 «Қунгил». Дилшод Шамснинг муаллифлик курсатуви.
21.20 Видео янгиликлари.
21.40 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.55 — 23.35 Видео — «О».

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.25 — 21.40
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40 — 23.20

*

23.25 — 23.55 «Эсдалик учун дастхат». С. Ротару.

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

10.00 «Тақдири азал». Болалар учун фильм.
11.05 «Умид» (уйғур тилида).
11.45 «Қувноқ суҳбат».
12.15 «Бєзнєн мирас» (татар тилида).
12.55 «Муҳаббат формуласи». Бадиий фильм.
14.20 «Ҳамкорлик — тараққиет омили».
14.40 — 15.40 «Истиқбол эгалари», «Дарахт ва унинг илдизлари». Ҳужжатли фильмлар.

* * *

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
19.40 «Сиеҳдонча». Болалар учун дастур.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 «Пульс».
21.05 «Бугунги Европа».
21.25 «Телеташриф».
21.40 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
22.00 «Олам ва одам».
22.35 «Майда-чуйда».
23.00 «Бу ажиб дунё».
23.20 — 00.50 «Кинематограф».

ЯКШАНБА, 21

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Узбекистон!». Тонги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Узбекистон!» (давоми).

*

8.30 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 Муборак Рамазон туҳфаси: «Муҳаммадун Расуллуллоҳ». 2-фасл. 1-қисм.
12.10 «Шоҳруҳ» клуби.
12.40 «Мерос». Оразий.
13.30 «Ташриф». Кунгилочар дам олиш курсатуви.
14.00 — 14.45 «Цирк! Цирк!».

* * *

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.00 «Танаффус». Мультфильм.
18.10 «Маҳалламиз болалари».
19.05 «Ойнаи жаҳонда...».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 Дам олиш концерти.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 Муборак Рамазон туҳфаси: «Муҳаммадун Расуллуллоҳ». 2-фасл. 2-қисм.
21.50 «Тимсол». Видеоканал.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ҳафтанома».
24.00 — 01.00 Бокс. Узбекистон чемпионати.

ЎзТВ II
АХБОРОТ-ДАМ ОЛИШ ТЕЛЕКАНАЛИ

9.00 «Олам».
9.45 «Оҳанглар оғушида».
9.55 «Виждон». Телесериал (Миср Араб Республикаси).
10.40 «Ишингиз бароридан келсин!».
10.55 «Имкон чўққилари».
11.15 «Қунгил».
11.40 Видео янгиликлари.
12.00 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
12.15 — 13.55 Видео — «О».

* * *

18.00 Келгуси ҳафтада.
18.10 Эълонлар.
18.15 «L